

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

10^E JAARGANG.

WOENSDAG 11 MAART 1925

No. 480

INHOUD.

REORGANISATIE VAN DEN HOOGEN RAAD VAN ARBEID door Prof. Ir. I. P. de Vooy	Biz. 210
De Brusselsche Conventie voor de Haagsche Condiitien door Abram Muller	211
De regeling der Arbeidsvoorwaarden van het Gemeentepersoneel door Ir. B. Bölger	212
De opbrengst der voorgestelde Indische Vennootschapsbelasting door J. L. Vleming Jr.	214
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Nogmaals: Papieren of Gouden Standaard? door Dr. T. E. Gregory	216
Deensche Valutapolitiek 1920—25 I door L. Estrup	217
AANTEKENINGEN:	
Indexcijfers van groothandelsprijzen	219
Eenige gegevens inzake den economischen toestand van Italië	220
MAANDCIJFERS:	
Postchèque en Girodienst	221
Rijkspostspaarbank	221
Giro-omzet bij De Nederlandsche Bank	221
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	221—228

WEEKBLAD

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN COMMISSIE VAN ADVIES.

J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerde leden: Prof. Mr. D. van Blom; Prof. Mr. H. R. Ribbius.

Redacteur-Secretaris: D. J. Wansink.

10 MAART 1925.

In den toestand van de geldmarkt kwam deze week geen verandering. Het aanbod van geld bleef minder groot dan voor de maandswisseling, zoodat de geldkoersen zich op een iets hooger peil bewogen, maar nadat aan de eerste vraag voldaan was, kwam er weder voldoende aanbod om een verder stijgen der koersen te voorkomen. De prolongatierente noteerde meestal 2 pCt. en ook particulier disconto werd, nadat enkele posten voor 2½ pCt. verhandeld waren, weder voor 2 pCt. afgedaan. Call-geld was al spoedig weder zeer ruim aangeboden, zoodat meestal slechts een klein gedeelte geplaatst kon worden.

* * *

Nadat er gedurende de laatste maanden in het geheel geen schatkistpapier rechtstreeks bij De Nederlandsche Bank geplaatst was, blijkt thans weder een bedrag van f 5 miljoen van dit papier bij de centrale credietinstelling te zijn ondergebracht. Als gevolg hiervan steeg de post binnenlandsche wissels op de weekbalans der Bank van f 100,5 miljoen tot f 102,8 miljoen. De beleeningen vertoonen een daling van f 4,4 miljoen, die bijna uitsluitend de effectenbeleeningen betreft en voor het grootste deel voor rekening komt van de Agentschappen.

Het renteloos voorschot aan het Rijk liep van f 14,8 miljoen tot f 12,8 miljoen terug. De zilvervoorraad der Bank stelde zich bijna f 300.000 lager dan verleden week. De vermindering van nagenoeg f 11 miljoen, die de post papier op het buitenland te zien geeft, correspondeert bijna geheel met de gelijktijdige stijging van de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans, die van f 70,8 miljoen tot f 81,4 miljoen opliepen.

De biljettencirculatie daalde met f 10,7 miljoen. De rekeningcourant-saldi blijken met nagenoeg f 5 miljoen te zijn toegenomen. Het beschikbaar metaalsaldi noteert f 700.000 hooger dan verleden week. Het dekkingspercentage bedraagt nagenoeg 55.

* * *

De wisselmarkt was deze week vrij vast voor bijna alle wissels. Ponden konden opnieuw enkele centen stijgen en ook dollars waren vast en werden voorbijgaand tot 250% verhandeld. De meeste aandacht was echter voor franken en in het bijzonder voor Fransche franken. Aanvankelijk sterk aangeboden, zoodat de koers tot 12.60 terugliep, trad in het midden der week een herstel in dat den koers in enkele dagen weder op 13.07½ bracht. Voor de daling noch voor de stijging was hier te lande een bepaalde oorzaak te onderkennen, daar de beweging geheel van Parijs uitging.

LONDEN, 9 MAART 1925.

De Bank van Engeland heeft Donderdag l.l. haar officieel minimum disconto van 4 pCt. op 5 pCt. verhoogd. Daar dit door de voorafgaande gebeurtenissen algemeen verwacht werd, had deze verhooging geen verdere uitwerking op de discontomarkt. Geld was gedurende de geheele week en ook heden ruim. Of deze geldruimte zal kunnen aanhouden hangt grootendeels af van den omvang van de betalingen aan inkomstenbelastingen, die gedurende de eerstvolgende weken nog moeten plaats hebben.

De discontokoersen waren door aankopen voor buitenlandsche rekening zwak. Heden werden zaken gedaan in 3-maandspapier à 4½ pCt. en zelfs fractioneel daaronder, maar met het oog op het speciale karakter van deze aankopen blijft de ondertoon van de markt vast en kan de notering van 3-maands bankaccepten niet beter genoemd worden dan: 4½—4⁹/₁₆ pCt.

De toonaangevende wisselkoers, n.l. New York, bleef na geringe fluctuaties op ongeveer hetzelfde niveau van 4,76% ; slot heden 4,76%—¾.

REORGANISATIE VAN DEN HOOGEN RAAD VAN ARBEID.

Den Hoogen Raad van Arbeid mag men bekend veronderstellen. Hij bestaat 5 jaar en is menigmaal besproken. Toch is het niet te zeer gewaagd om aan te nemen, dat de bekendheid van oppervlakkigen aard is; ten minste voor hen, die niet aan de werkzaamheden van den raad deelnamen. Past het dan wel om belangstelling te vragen voor reorganisatie-plannen? Zeker niet, indien het hier gold een college dat in bescheiden beslotenheid een scherp omschreven deel van de staatstaak vervulde. Dan toch diende eerst duidelijk gemaakt te worden wat die taak was, hoe die gedurende 5 jaar is vervuld en wat daaraan ontbroken heeft. Toegerust met die kennis zou ieder de reorganisatie-plannen kunnen begrijpen en beoordeelen. De publieke belangstelling berust echter minder op wat de H. R. v. A. verrichtte, hoe hij het deed, en met welke gevolgen, dan op de verwachtingen, die men nog voor de toekomst van dit college heeft. Zoo was het al bij de instelling. Om zich daarvan te overtuigen behoeft men slechts in het eerste jaarverslag te bladeren en in 't bijzonder te lezen de installatiereden van den Raad en van zijne voornaamste commissies. Minister Aalberse's rede begon aldus:

„De dag van heden — 14 Februari 1920 — zal in de geschiedenis van de arbeidswetgeving in Nederland geboekt staan als een zeer belangrijke datum. Op dezen dag komt voor het eerst te samen de Hooge Raad van Arbeid, het nieuwe instituut, dat staande naast maar tevens nauw verbonden met het nieuwe Departement van Arbeid een hoogst belangrijke taak te vervullen zal hebben op het gebied van de arbeidswetgeving en de arbeidersverzekering.

Hij zal zijn de trait d'union tusschen maatschappij en overheid, — een permanente vertegenwoordiging van het volle sociale leven bij de organen van den Staat, — een instelling van georganiseerd overleg tusschen de vereenigingen van werkgevers en arbeiders enerzijds, en het Ministerie van Arbeid anderzijds, beiden voorgelicht door hen, die van de sociale wetgeving hun bijzondere studie hebben gemaakt.”

Er bestond in die dagen een levendige wensch naar vertegenwoordigende lichamen voor bedrijfstakken en voor het geheele bedrijfsleven, van welker instelling men groote verwachtingen had. Bedrijfsorganisatie, medezeggenschap, georganiseerd overleg, waren de namen, die toen luider klonken als nu, maar toch niet zijn verstomd. De instelling van den H. R. v. A. was een eerste stap op den weg naar bevrediging van die wenschen.

Wat men ervan verwachtte? Zaakkundiger voorbereiding, formuleering en toepassing van wetten, die het bedrijfsleven raken. En bovendien voorkoming van strijd, herstel van vrede tusschen de verschillende belangengroepen.

De aanhangige reorganisatie van den H. R. v. A. is vooral te begrijpen als een tweede stap op den voor 5 jaar ingeslagen weg. Dat men daarover met ernst praat en die stap met zorg voorbereidt, beteekent allereerst, dat de vroegere verwachtingen niet geheel zijn teleurgesteld. Ware er sprake van een mislukking, zoo zou men de poging opgeven. Maar het beteekent tevens dat men niet tevreden is, en wat anders of wat meer wenscht. Niet alleen en niet zelfs in de eerste plaats onder de leden van den H. R. v. A., maar vooral ook in kringen, die erbuiten staan, zweeft een denkbeeld van bedrijfsvertegenwoordiging onder namen als: centrale bedrijfsraad, centrale economische raad, of zelfs economisch parlement. Men denkt zich een lichaam zooals de Tweede Kamer dat is voor de algemeene politiek, meer uitsluitend bestemd en bevoegd voor het bedrijfsleven. Onder arbeiders leeft dat denkbeeld, en niet alleen in Nederland, omdat de ervaring der laatste jaren leerde beseffen hoezeer de levensvoorwaarden der arbeidersklasse afhangen van een weloverlegde welvaarts-politiek. En

de ondernemers als leiders der productie gevoelen vanzelfsprekend voor zoo'n politiek, en hopen, dat een economisch parlement hun meer kansen zal geven om hunne meening tot invloed te brengen, dan de tegenwoordige volksvertegenwoordiging hen verschafft.

De reorganisatie-plannen moeten dat denkbeeld wel niet opeens verwezenlijken, maar zij moeten zich dat wel tot doel stellen en zich daarheen bewegen. Aldus een wijdverspreide meening, die de bijzondere belangstelling voor de reorganisatie van den H. R. v. A. verklaart.

Totnutoe was in de H. R. v. A. een redelijke vertegenwoordiging van het bedrijfsleven verwerkelijkt. Stellig waren er aanmerkingen op te maken. Verschillende organisaties in den lande klopten vergeefs aan de deur om toelating. Dan waren in den raad nog aanwezig de z.g. sociaal-economische of wetenschappelijke leden, en de hoofdamttenaren van het Departement van Arbeid. Behoorden die wel in een bedrijfsvertegenwoordiging?

Het voornaamste bezwaar lag echter niet in de onvolledigheid, de onjuistheid of de onevenredigheid der vertegenwoordiging, maar in haar volslagen afhankelijkheid. De H. R. v. A. mocht alleen adviseeren, en uitsluitend wanneer het door de regeering werd gevraagd. Zoolang de stichter Minister was, zouden stellig de aanvragen om advies niet uitblijven. Doch wanneer een Minister niets vroeg, was er in den raad geen leven mogelijk. Bovendien was de macht van den Minister-voorzitter zeer groot. Niet alleen alle benoemingen tot lid van den raad, maar ook de instelling van commissies, de aanwijzing van leden der commissies kon buiten den raad om geschieden. Zelfs kon de voorzitter bepalen dat het advies eener commissie zou gelden als dat van den raad, zonder dat deze erin gekend was. En in de commissies werden velen benoemd, die geen lid van den H. R. v. A. waren.

Zou de vertegenwoordiging van het bedrijfsleven in iets gaan lijken op een economisch parlement, dan moest zij allereerst onafhankelijk worden, ten minste minder afhankelijk dan de H. R. v. A. het thans is:

Ongetwijfeld moet de tweede stap, die de aanhangige reorganisatie vormt, daarin voorzien.

Doch wat is een onafhankelijke vertegenwoordiging zonder scherp omschreven taak, en zonder de bevoegdheden, die voor het uitvoeren van zoo'n taak noodig zijn?

Men kan zich stellig afvragen of men niet beter deed die taak en bevoegdheden eerst te regelen, ware het niet dat dit geen eenvoudig en geen gemakkelijk werk is, en dat de moeilijkheden ervan nog niet eens onder oogen gezien zijn. Reeds het onafhankelijk maken van den H. R. v. A. werpt vragen op van principiele beteekenis en wijde strekking. En men kan ook zeer goed de stelling verdedigen, dat een onafhankelijke bedrijfsvertegenwoordiging maar eens toonen moet wat zij wil en kan, om geleidelijk zichzelf een taak en bevoegdheden te verwerven, waarvan de maatschappelijke nuttigheid dan zal zijn gebleken, inplaats van op theoretische gronden bepleit.

Dat het onafhankelijk maken van den H. R. v. A. een principiele beteekenis heeft blijkt, zoodra men zich afvraagt hoe zijn werkzaamheden zijn ingeschakeld in het staatsorganisme. Het is toch geen instelling in 't algemeen belang, voortgekomen uit het particulier initiatief, zooals b.v. de Werkloosheidsraad, maar hij moet behooren hetzij tot de uitvoerende, hetzij tot de legislatieve macht. Thans is daaromtrent geen twijfel. Even zoo goed als het departement en de verschillende organen voor de uitvoering van verschillende wetten, behoort de H. R. v. A. tot de instrumenten, die de Minister te zijner beschikking heeft voor een behoorlijke uitvoering van zijn taak. Op dezelfde wijze als de vaste en de tijdelijke deskundigen, die in ambtelijk of los verband den Minister voorlichten en assisteeren, verleen de leden van

den H. R. v. A. zoodanige hulp als de Minister van hen verlangt, en ten behoeve van die hulp zijn zij door den Minister georganiseerd.

Zoodra de H. R. v. A. zelfstandig wordt en dus op eigen initiatief onderwerpen aan de orde kan stellen, oordeelen uitspreken, en b.v. ook wetsvoorstellen kan voorbereiden, verandert zijn karakter. Zonder andere bevoëgheden is er natuurlijk nog geen sprake van, dat de H. R. v. A. tot de wetgevende macht behoort. Evenmin tot de rechtspraak. En gedeeltelijk zal de H. R. v. A. zeker het helpende en voorlichtende orgaan blijven voor het uitvoerend gezag, voor zoover dit adviezen vraagt en verkrijgt. Maar de zelfstandigheid kan zich elk oogenblik uiten in het aannemen eener houding ten opzichte zoowel van de volksvertegenwoordiging, als van het kabinet, en is als 't ware eene proef en voorbereiding om deel uit te maken van de volksvertegenwoordiging, d.w.z. om naast de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal een plaats op te eischen.

Tegelijkertijd stelt deze karakterwijziging vragen aan de orde van wijde strekking. De H. R. v. A. zal toch een soort volksvertegenwoordiging moeten worden van geheel anderen aard dan parlement, provinciale raden en gemeenteraden thans zijn. Voor den zelfstandigen H. R. v. A. zal een *organische* vertegenwoordiging gelden, en niet een op de basis van het individueele stem- en kiesrecht. Nu is deze naam: organische vertegenwoordiging, herhaaldelijk gebruikt, maar de practische uitvoering ervan is nog niet beproefd, en nauwelijks voldoende overwogen. Men zou hiertegen kunnen aanvoeren, dat thans de H. R. v. A. toch een organische vertegenwoordiging is, en derhalve een practijk reeds werd gevormd. Ten deele is dit juist, maar die practijk is en moest zeer gebrekkig zijn en werd beheerscht door het feit, dat de H. R. v. A. geheel afhankelijk, en zijn optreden geheel ondergeschikt kon worden gehouden.

Een Minister is uiteraard geheel vrij in de keuze van organisaties en personen, wier raad hij vraagt. En tevens over de wijze waarop hij die adviseurs gezamenlijk of gesplitst in groepen hoort en rapport doet uitbrengen. Niemand kan een recht opeischen om aan zulke zuiver interne adviezen deel te nemen.

Zoodra echter de H. R. v. A. een zelfstandige en officieele vertegenwoordiging van het bedrijfsleven vormt, en door zijn optreden invloed kan uitoefenen, moet het recht op vertegenwoordiging vast staan. Een organische vertegenwoordiging beteekent dat niet individuen, maar organisaties, dus groepeerings in het volk zich doen vertegenwoordigen. Daaruit zijn twee belangrijke gevolgtrekkingen te maken. Ten eerste dat de organisaties met een recht op vertegenwoordiging moeten zijn aangewezen, en ten tweede dat de vertegenwoordiger niet als individu, maar zuiver als mandataris zijner organisatie moet spreken en stemmen. Beide consequenties brengen practische moeilijkheden met zich. Worden de organisaties van arbeiders en ondernemers met name genoemd, dan schuilt daarin een bevoorrechtiging tegenover die, welke niet genoemd zijn of later ontstaan. Wordt het recht op vertegenwoordiging geformuleerd, en uit de formule een lijst van gerechtigde organisaties afgeleid (zoals de kiezerslijsten worden opgemaakt) dan is het noodig alle organisaties officieel te registreeren en moet men de niet gemakkelijke definities opstellen van vakvereniging, vakverbond, centraal verbond enz.

Ook de consequentie dat een vertegenwoordiger eener organisatie haar mandataris is maakt een goede regeling moeilijk, en wel om twee redenen. Allereerst omdat de „ruggespraak” niet alleen niet verboden, maar in de werkwijze erkend dient te worden. Daarnaast omdat het overleg tusschen mandatarissen of te voren tot onvruchtbaarheid of tot groote omslachtigheid moet leiden. Daarbij is dan nog afgezien van de opnieuw ontsluitende waarheid dat het algemeen belang niet op eenvoudige wijze is af te leiden uit de

bijeenvoeging van alle bijzondere belangen, maar slechts te zien is vanuit een hooger standpunt dan vanwaar het bijzondere belang wordt bekeken.

Wanneer voor de genoemde moeilijkheden een redelijke oplossing is gevonden of benaderd, is de organische vertegenwoordiging van het bedrijfsleven nog volstrekt niet voor elkaar.

De vertegenwoordiging zal toch beperkt moeten worden tot een aantal personen, of zetels; dit aantal zal verdeeld moeten worden over de verschillende bedrijfstakken, naarmate hunner belangrijkheid, waarbij ook de geografische verdeeling dier bedrijfstakken over ons land niet te verwaarloozen is. Dan moet het verband gelegd worden tusschen dit verdeelingsstelsel en de tot vertegenwoordiging gerechtigde organisaties, door een of ander stelsel van verkiezing naar het beginsel van meerderheid of evenredigheid, dat zich zal moeten baseeren op het ledental der organisaties. De uitspraak over de samenstelling, de werkwijze, het stemrecht enz. eener organische vertegenwoordiging zijn onderwerpen, die overdenking eischen, en in 't bijzonder is nog een groote practische moeilijkheid de vertegenwoordiging van wat men kan noemen de verbruikers, het volk, het algemeen belang, de wetenschap.

Dit alles kan ontgaan worden, en zal men aanvankelijk moeten ontgaan door het thans voor den H. R. v. A. gevolgde stelsel van de leden niet te kiezen maar te benoemen, terwijl de organische verkiezing kan worden voorbereid door een stelsel van voordracht voor de benoeming. Dit toch biedt de gelegenheid om geleidelijk en proefondervindelijk een weg te zoeken tusschen de geschetste moeilijkheden. Vergeten mag echter niet worden dat hierdoor de onafhankelijkheid wordt besnoeid.

Ten slotte werpt het onafhankelijk maken van den H. R. v. A. nog een belangrijke vraag op, n.l. die van zijn geldmiddelen. Als instrument van het uitvoerend gezag, worden de kosten van den H. R. v. A. thans bestreden uit de begrooting van het Departement van L. N. en H. en onder toezicht van den Minister. Geen afdoender afhankelijkheid bestaat er dan onder hem, die „de koorden van den buidel” vasthoudt. Zal de H. R. v. A. daarvan vrij geraken, dan moet hij over eigen middelen kunnen beschikken, zij 't ook dat het totaal bedrag ervan begrensd, en de verantwoording geregeld is. Ook dit is in onze staatshouding een punt van belang. Hoe eenvoudig het dan ook schijnt om in den H. R. v. A. deze wijziging te brengen, dat hij adviezen ook ongevraagd kan uitbrengen, zijn eigen voorzitter kiest en over een vast budget beschikt; de gedachte waarvan dit uitgaat en de gevolgen, die eraan verbonden zijn, maken de reorganisatie belangrijk genoeg, om daarvoor een regeling bij de wet te vragen.

Juist omdat de reorganisatie het karakter van den H. R. v. A. zoodanig wijzigt, dat daarin een — zij 't ook zeer zwakke — pretentie te zien is voor een nieuwen, vorm van volksvertegenwoordiging, is het juist, dat de beide Kamers daaraan hun volle en weloverwogen goedkeuring geven.

Dit kunnen zij dan ook doen omdat het hier een belangrijke proefneming geldt, die mislukkende niet veel bederven kan, en die groote beloften bevat voor de hervorming van het staatsbestuur, indien blijkt dat de onafhankelijke H. R. v. A. vatbaar is voor ontwikkeling en voor nuttigen arbeid.

I. P. DE VOOVS.

DE BRUSSELSCH-CONVENTIE VOOR DE HAAGSCHE CONDITIËN.

Als Voorzitter van de „Commissie uit Belanghebbers bij de Ladingen voor de Invoering van de Haagsche Conditieën 1921” vind ik in het belangwekkend artikel van Mr. F. W. A. de Kock van Leeuwen in het laatste Nummer van dit weekblad en het daarbij behoorend onderschrift van Mr. G. van Slooten

Azn. aanleiding, een enkel woord in het midden te brengen over de vraag, of Nederland al of niet thans moet overgaan tot ratificatie van de Brusselsche Conventie aangaande de connossemensbepalingen. Nu de bij uitstek deskundige heer Van Slooten ter zake van de opportuniteit van de toetreding door ons land het woord laat aan de belanghebbenden bij de ladingen, zou het — afgescheiden van alle andere overwegingen — onhoffelijk zijn, indien ik de mij aldus ongezocht aangeboden gelegenheid, mijn meening in het openbaar te uiten, ongebruikt liet voorbijgaan.

Bovenbedoelde Commissie nu, die een groot aantal vereenigingen op het gebied van den goederenhandel, het bankbedrijf en het verzekeringsvak vertegenwoordigt, heeft zich dezer dagen tot den Minister van Justitie gevend met het verzoek te bevorderen, dat Nederland de gemelde Conventie ratificeere, en dat in de nieuwe Zeerechtwet voor de inwerkingtreding daarvan die wijzigingen worden aangebracht, welke noodig zijn, om de nationale wet niet te doen strijden met de bepalingen der Conventie. Het komt mij inderdaad voor, dat voor deze gedragslijn alles pleit, en de door den heer De Kock van Leeuwen daartegen aangevoerde argumenten hebben mij niet van het tegendeel kunnen overtuigen.

Dat het teekenen van de Conventie een wijziging van onze nieuwe wet vrijwel onvermijdelijk maakt, wordt ook door Mr. de Kock van Leeuwen erkend. Ook is hij niet in beginsel tegen de *Haagsche Conditien* — die trouwens in 1921 door de Nederlandsche reeders zijn aanvaard — zoodat het alleen de vraag geldt, of Nederland thans moet toetreden. Naar mijn opvatting nu is het tegenwoordig tijdstip juist bij uitnemendheid daarvoor geschikt. Na jarenlang voorbereiding en als vrucht van een ontzaglijke hoeveelheid arbeid en bekwaamheid is nu eindelijk ons nieuwe zeerecht tot stand gekomen. Dit feit valt samen niet dat andere, dat met betrekking tot een enkel onderdeel van het zeerecht na langdurige onderhandeling tusschen de verschillende groepen van belanghebbenden een *internationale* regeling is tot stand gebracht. En tevens moet om andere redenen de invoering van de nieuwe wetgeving nog eenigen tijd wachten. Nu is toch niets natuurlijker, dan dat men van die gelegenheid gebruik maakt, om eigen wet in overeenstemming te brengen met die internationale regeling, waarbij dan nog komt, dat van Nederlandsche zijde een belangrijk aandeel is genomen in het tot stand brengen van die regeling, en dat ons land zich gaarne — en waarlijk niet ten onrechte! — laat voorstaan op de rol, die het medespeelt op het tooneel van internationaal recht.

Men kan de zaak ook nog van een andere zijde belichten. Laat ons voor een oogenblik onderstellen, dat de herziening van het Tweede Boek W. v. K. nog in voorbereiding was, en dat tijdens dien arbeid internationale besprekingen de vrucht van de „Hague Rules” hadden afgeworpen. De vraag, of men dan bij het herzieningswerk met die „Rules” zou rekening houden, schijnt mij slechts voor een beantwoording vatbaar. De zaakkennis en practische zin van den Hooggeleerden ontwerper der nieuwe wet — wiens werk ver boven mijn waardeering verheven is — schenken mij de overtuiging, dat ook hij dan niet anders zou oordeelen.

Is toch *internationale uniformiteit* van wetgeving juist op het gebied van het zeerecht bovenmate wenschelijk, inzonderheid geldt dit met betrekking tot zulke internationale documenten als connossemens. Trouwens Mr. de Kock van Leeuwen stelt dit zelf voorop, als hij wijst op de rechtsconflicten, die kunnen ontstaan uit verschillen tusschen de Engelsche „Carriage of Goods by Sea Act” en onze wet. Reeds dit pleit voor overeenstemming van wetgeving. Ook het belang der reeders wijst, dunkt mij, in diezelfde richting. Volgens Art. 517 c, van de nieuwe wet, toch mogen geen connossemens worden afgegeven, van

of naar Nederlandsche havens, „waarvan de inhoud in strijd is met het voorschrift van artikel 470, eerste lid”, en Art. 474 *bis* Strafwetboek bedreigt zelfs schending van dit verbod met „eene geldboete van ten hoogste vijfduizend gulden”.

Het hoofdbezwaar van Mr. de Kock van Leeuwen is eigenlijk, dat de Engelsche wet eenige wijzigingen heeft gebracht in de laatste redactie der „Hague Rules”. Daarop is door Mr. van Slooten reeds geantwoord, zoodat ik daarover niet verder in beschouwingen behoef te treden. Alleen veroorloof ik mij nog een opmerking over het voornaamste van de drie door eerstgenoemde aangeroeerde punten, de *absolute* verantwoordelijkheid van den reeder voor zeewaardigheid. Hij erkent zelf, dat „de Regeering bij de debatten in de Tweede Kamer de ongerustheid der reeders hieromtrent grootendeels heeft weggenomen”. En zooals ik Art. 470 lees, geeft ook eigenlijk de tekst geen aanleiding tot die ongerustheid. De reeder is „niet vrij te bedingen, dat hij *niet*... aansprakelijk is voor schade, veroorzaakt door... ongeschiktheid” van het schip. Daaruit volgt naar mijn bescheiden meening geenszins, dat hij nu ook in elk bijzonder geval *wel* aansprakelijk is voor de bedoelde geschiktheid.

Welke nu de wijzigingen zullen moeten zijn, die de Wet-Molengraaff zal hebben te ondergaan, behoeft allerminst door mij in bijzonderheden te worden aangegeven. Aan deskundig advies, als hij dit behoeft, zal het den Minister van Justitie bij de voorbereiding van de gewenschte „novelle” stellig niet ontbreken.

Ten aanzien van de algemeene strekking van zulk een gedeeltelijke wijziging bestaat echter eenig verschil van opvatting. De heer van Slooten herinnert er terecht aan, dat de H. C. een *minimum* bevatten van de aansprakelijkheid der reeders, en dat de nationale wet wel meer, maar niet minder rechten aan inladers mag toekennen. Hiertegenover plaatst de heer De Kock van Leeuwen, dat het scheepvaartbedrijf ook een groot Nederlandsch belang vertegenwoordigt, en dat, indien onze wet verder gaat in het belang der inladers dan de Engelsche, de gezochte eenvormigheid niet bereikt wordt.

Welnu, ik acht mij verplicht, te dien aanzien mijn persoonlijke meening tot uiting te brengen, dat Mr. de Kock van Leeuwen hier zeer klemmende beweegredenen aanvoert. De H. C. — het kan niet genoeg herhaald worden — zijn het product van onderhandelingen tusschen vertegenwoordigers van landen met verschillende rechtsopvattingen, maar tevens tusschen in hoofdzaak twee partijen. Evenzeer als men nu naar mijn overtuiging het internationale „compromis” algemeen dient toe te passen, zou men een dier beide partijen, den reeders, onrecht doen, indien men hun wel de door hen aanvaarde plichten oplegde, maar hun de daartegenover bedongen vrijheden onthield. Een loyale toepassing is een vereischte en, als de wetswijziging een *volledige* belichaming van de H. C. bevat, kunnen de reeders ook geen redelijk bezwaar meer laten gelden.

Bedenklijk acht ik onnoodig talmen met het onderteekenen van de Conventie, waarbij men wederzijds wacht op wat anderen doen. Uit goede bron verneem ik, dat Frankrijk nu ook geteekend heeft. En hier te lande moet voorkomen worden, dat de nieuwe wet ongewijzigd in werking treedt. Immers wij weten uit ervaring, hoe lang in zulk een geval de wetgever kan dralen, eer hij tot een nieuwe daad besluit.

Amsterdam, 5 Maart 1925.

ABRAM MULLER.

DE REGELING DER ARBEIDSVOORWAARDEN VAN HET GEMEENTEPERSONEEL.¹⁾

Naast het peil der arbeidsvoorwaarden van het gemeentepersoneel is de wijze, waarop zij tot stand

¹⁾ Dit artikel werd geschreven vóór en dus niet naar aanleiding van de jongste gebeurtenissen in den Rotter-

komen, van groot belang en wel omdat naar onze meening een groot deel van de bezwaren, die daarover worden geuit, een gevolg zijn van de onjuiste wijze, waarop ze worden vastgesteld. Hoe men over deze zaak moge denken, vóór alles moet vaststaan, dat, wanneer we ons tot het gemeentepersoneel beperken, de gemeenteraad wel het minst geschikte lichaam is om de arbeidsvoorwaarden van het personeel te regelen. Men stelle zich voor een gewoon bedrijf, waarbij de uiteindelijke beslissing zou worden overgelaten aan een college van 20 à 40 personen. Bij een gemeenteraad weegt dit alles echter nog in dubbele mate, omdat deze ten slotte bestaat uit een conglomeratie van een aantal toevallig te zamen gebrachte personen, wier meeningen over de meest elementaire beginselen ten deze lijnrecht tegenover elkaar staan. Is het een wonder, dat de grootste meene deeler van al deze meeningen ten slotte een regeling tevoorschijn roept, die niemand bevredigt?

Vanaf de oudste tijden is de Overheid geroepen geweest algemeene regelingen te treffen, die, zooveel mogelijk rekening houdend met de belangen van de individueele burgers of groepen van burgers, ten doel hadden het maatschappelijk leven te leiden en te ontwikkelen. Dit was haar algemeene en tevens haar allereerste taak. Daarnaast heeft echter, in het bijzonder in den laatsten tijd, de Overheid ook de functie van werkgever op zich genomen en (het principe of dit feit al dan niet juist is geheel daargelaten) het is duidelijk, dat in ons huidige productiesysteem deze twee factoren totaal verschillend in soort zijn en het instituut, dat voor de uitoefening van de eene functie is ingesteld, niet zonder meer geschikt is ook de andere te bekleden.²⁾ Nu zal men ons kunnen tegenwerpen, dat de Gemeentewet in art. 136 bepaalt; dat de gemeenteraad de bezoldigingen regelt van alle plaatselijke ambtenaren en bedienden, voor zoover deze regeling niet aan Gedeputeerde Staten is opgedragen en dat de Staten-Generaal, toen zij dit artikel aldus vaststelden, toch ook wel zullen hebben geweten, welke consequenties het had. Wij willen daaraan niet twijfelen, maar dan is het toch wel van belang te vermelden, dat in 1851 bij de vaststelling van de Gemeentewet en in 1910 bij de laatste wijziging van art. 136 zoowel bij de schriftelijke stukken als bij de openbare beraadslaging bij de behandeling van art. 136 geen woord is gewijd aan het feit, dat deze bevoegdheid aan den gemeenteraad wordt toegerekend. Blijkbaar achtte men dit zoo vanzelf sprekend, dat men daarover niet behoefde te spreken.

Wanneer wij het niet zoo vanzelf sprekend vinden, dan begrijpe men ons goed. Wij zien zeer wel in, dat de gemeenteraad in laatste instantie de beslissing moet hebben over de besteding der gemeentegelden en wij willen dus in zooverre het budgetrecht van den gemeenteraad in geenen deele aantasten. Wanneer wij dan ook zeggen, dat de gemeenteraad als college niet geschikt is om de arbeidsvoorwaarden der gemeentewerklieden vast te stellen, dan moet men daaronder verstaan het bepalen der arbeidsvoorwaarden van den individueelen arbeider. M.a.w. de vraag of b.v. het weekloon f 25, f 30 of f 35 zal moeten zijn, of dat voor overwerk 25 pCt. of 50 pCt. extra zal worden gegeven. Dat de gemeenteraad daarvoor niet geschikt is komt in den laatsten tijd nog sterker uit; nu in vrijwel alle groote gemeenten het instituut

damschen gemeenteraad. Ik heb het echter wel op prijs gesteld, dat het in een te Rotterdam verschijnend weekblad gepubliceerd kon worden.

²⁾ Nadat ik dit artikel geschreven had, las ik in „Onze Eeuw” van Sept. 1924 een artikel van Mr. G. H. Dijkmans van Gunst over „Staatsgezag en Openbare dienst”, dat, zij het meer algemeen dezelfde kwestie aanroert, terwijl het in dit verband ook van veel belang is de aandacht te vestigen op het artikel van den heer C. Wolterbeek in de „Gids” van 1 Febr. 1925 over de organisatie van het overheidsbedrijf.

van de commissies van overleg op den voorgrond treedt. Het is niet onze bedoeling in dit artikel daarop in bijzonderheden in te gaan; wij willen slechts den algemeenen gang van zaken beschouwen. En als we dan voorop stellen, dat overleg slechts mogelijk is, wanneer er minstens twee partijen zijn, die bepaalde belangen hebben (welke belangen al dan niet, doch meestal niet, met elkaar overeenstemmen)¹⁾ en deze door onderlinge gedachtenwisseling een regeling trachten te verkrijgen, die beide zooveel mogelijk bevredigt, dan zien we het volgende. In het georganiseerd overleg wordt de eene partij gevormd door de vertegenwoordigers van de gemeentewerklieden, de andere door die van het gemeentebestuur. Doch nu is het typische verschil, dat er hier bestaat met een overleg, zooals dat gewoonlijk plaatsvindt, dat die vertegenwoordigers van het gemeentebestuur en dus eigenlijk van de gezamenlijke burgerij ook weer tot op zekere hoogte vertegenwoordigers zijn van de gemeentewerklieden-burgers. Dit feit was vroeger van geringe beteekenis; door de uitbreiding, die de gemeentebedrijven in den laatsten tijd hebben gekregen en door de ontwikkeling, die ze in de toekomst misschien in nog sterkere mate zullen nemen, is het van belang erop te wijzen en rekening ermee te houden. Wanneer men bedenkt, dat in de Amsterdamsche gemeentediens ten ongeveer 25.000 personen werkzaam zijn, dan krijgt men eenigszins een begrip van de macht, die deze categorie van personen, die te zamen met hunne vrouwen en kinderen en met al de personen en handwerkslieden, die bij de arbeidsvoorwaarden ervan belang hebben, een belangrijk gedeelte van de totale bevolking uitmaken, in de gemeente heeft. En wanneer men dan daarbij nog in aanmerking neemt, dat bijna al deze personen kiezers zijn van den gemeenteraad, dan zal men toch wel met ons van oordeel zijn, dat op zijn minst gesproken, de partijen in het overleg niet zuiver tegenover elkaar kunnen staan. En dan zal men zich er niet over verwonderen dat, vooral als het tegen de verkiezingen loopt, bij het tegen elkaar afwegen der belangen, de balans bij vele gemeenteraadsleden wel eens naar den verkeerden kant uitschiet.²⁾

Het is duidelijk, dat men op verschillende plaatsen getracht heeft het genoemde euvel op te heffen. Zoo heeft men³⁾ in 17 groote gemeenten bepaald, dat de vertegenwoordigers van het gemeentepersoneel in het georganiseerd overleg, in dienst der gemeente moeten zijn. Hierdoor is het o.m. onmogelijk, dat dezelfde personen, die in het overleg als werknemer zitting hebben, in den gemeenteraad als werkgever optreden. Wat, (‘t is eigenlijk te gek om over te spreken) in de andere gemeenten mogelijk is.

Te Breda en Rotterdam heeft men bepaald, dat in het georganiseerd overleg zoowel de vertegenwoordigers der overheid als van het personeel geen lid van den gemeenteraad mogen zijn. Daardoor is o.i. ten minste de basis gegeven voor een goede samenstelling van het college van overleg. Duidelijk is echter, dat naast de samenstelling van dit college de bevoegdheden beslissend zijn. Immers wanneer deze zich beperken tot het geven van advies aan B. en W. of aan den gemeenteraad, zooals dat algemeen het geval is, en de eigenlijke discussies over de arbeidsvoorwaarden toch in den gemeenteraad zelf plaatsvinden, dan blijft men bij de fout, waarop wij zoo juist wezen. Een uit-

¹⁾ Het begrip overeenstemming is hier natuurlijk in engen zin genomen. Immers een loonsverlaging zal wanneer je het bedrijf in staat stelt verder te produceeren ten slotte ook weer in het belang van het personeel zijn.

²⁾ Iemand, die vroeger een belangrijke functie in een gemeentediens heeft vervuld, betoogde onlangs, dat aan personen, die in gemeentediens zijn, het kiesrecht voor den gemeenteraad moest worden ontnomen.

³⁾ Men zie hiervoor het belangrijke overzicht van het georganiseerd overleg bij de Overheid en de Spoorwegen, in het Maandblad van het Centraal Bureau voor de Statistiek, 31 Dec. 1924.

zondering wordt hierop gemaakt door de regeling, zooals die te Amsterdam geldt. Hier hebben (zie het reeds aangehaalde artikel in het M.C.B.S.) de commissies van werklieden zoowel als de dienstcommissies het recht regelingen te maken omtrent de arbeidsvoorwaarden enz., voor zoover het werkliedenreglement hierin niet reeds voorziet. Regelingen, welke voor dienstcommissies zijn gemaakt, behoeven de goedkeuring van B. en W. Indien een regeling een uitgave uit de gemeentekas noodig maakt, treedt zij niet in werking als de benodigde gelden niet door den gemeenteraad beschikbaar zijn gesteld. Bovendien kan de Raad de regelingen schorsen of vernietigen, indien deze naar zijn oordeel strijden met de wet, een gemeentelijke verordening of het gemeentebelang.

Wij zullen hier niet ingaan op de principieele vraag of dit overleg als zoodanig als juist moet worden beschouwd, terwijl wij voor een oordeel over de vraag, of het tot nog toe in alle opzichten heeft voldaan, meerdere kennis omtrent den gang van zaken zouden moeten bezitten. Wat echter betreft de verhouding van hare bevoegdheden en die van den gemeenteraad t.a.v. de vaststelling der arbeidsvoorwaarden, gelooven wij, dat men hier een eind in de goede richting is gegaan. Immers de gemeenteraad is voor de onderdeelen der regelingen geheel uitgeschakeld, slechts over de algemeene grondslagen en de eindcijfers kan hij zich uitspreken. Er blijft echter nog steeds ons groote bezwaar, dat de twee partijen in het overleg niet zuiver tegenover elkaar kunnen staan, omdat de eene partij, die als werkgever op moet treden, steeds rekening zal blijven houden met belangen, die strijdig kunnen zijn met die, welke haar zouden leiden, wanneer zij zonder meer de werkgeversfunctie, zoo ruim mogelijk opgevat, zou vervullen.

Wil men dit bezwaar opheffen, dan zal men hen, die als vertegenwoordigers der Overheid optreden, in de allereerste plaats geheel onafhankelijk moeten maken van hen, die tot de andere partij gerekend moeten worden. Niet alleen dus dat de leden van den gemeenteraad niet als vertegenwoordigers kunnen optreden, doch ook is het niet wenschelijk zoodanige personen te nemen, die door de andere partij bij verkiezingen politiek uitgespeeld zouden kunnen worden. Men zou dan ook reeds een belangrijken stap in de goede richting doen, wanneer men als vertegenwoordigers der overheid zou benoemen de directeuren van de gemeentebedrijven benevens een even groot aantal werkgevers uit het particuliere bedrijf. De bevoegdheden van deze vertegenwoordigers zouden zoodanig moeten zijn, dat zij in overleg met de vertegenwoordigers van het overheidspersoneel de arbeidsvoorwaarden vaststellen. Als onpartijdig voorzitter bij dit overleg zou dan de Burgemeester of in groote gemeenten de Wethouder, onder wiens afdeling de arbeidszaken ressorteeren, kunnen optreden. De gemeenteraad zal zich over de arbeidsvoorwaarden dan niet verder kunnen uitspreken, zoodat de debatten daaromtrent in den Raad ook achterwege blijven.

Voor het overige zal uit de praktijk wel blijken tot welke consequenties dit verder zal leiden, t.a.v. de geheele organisatie en administratie der overheidsbedrijven. Het principe zal daarbij echter moeten zijn, dat de verantwoordelijkheid, veel meer dan thans het geval is, gelegd wordt in handen van de directe leiders der bedrijven en dat de politiek er geheel uit verdwijnt. Alleen dan kunnen juiste verhoudingen mogelijk zijn.

Ir. B. BÖLGER.

Haarlem, Februari 1925.

DE OPBRENGST DER VOORGESTELDE INDISCHE VENNOOTSCHAPSBELASTING.

Onder dit hoofd schreef de heer *Putman Cramer*, secretaris van den Ondernemersraad voor Nederl.-Indië, in dit tijdschrift¹⁾ eenige kolommen critiek

¹⁾ [In het No. van 17 December 11. — Red.]

o.m. naar aanleiding van enkele citaten, die hij overneemt uit mijn vroegere brochure „Critisch-Antwoord” en die hij vergelijkt met hetgeen ik thans te berde breng in mijn kort geleden bij *de firma Tjeenk Wilink te Haarlem* verschenen brochure: „De strijd om de Indische Vennootschapsbelasting: Overzicht en Beschouwing”. Waar laatstgenoemde brochure tevens een indruk geeft van de in Nederlandsch-Indië gevoerde belastingpolitiek en van den belastingdruk op de inheemsche bevolking; waar ze verder een zeer ernstige aanklacht inhoudt tegen het optreden van den Ondernemersraad en (of) daartoe behorende kringen (ik wijdde er een geheel hoofdstuk aan) daar is voor mij het optreden van den heer *Putman Cramer* het bewijs, dat ik in mijn brochure bij het hanteeren van mijn materiaal, geen vergissingen heb gemaakt.

Deze overweging vloeit voort uit de omstandigheid, dat mijn tegenstander blijkbaar zóó bitter weinig houvast heeft kunnen krijgen voor bestrijding van de feiten en cijfers, die ik te berde breng, dat hij zich in zijn critiek heeft moeten bepalen tot een niet geslaagde poging om op een enkel punt een tegenstrijdigheid of onoprechtheid ten mijnen laste te demonstreeren. Dat de „poging” inderdaad op een mislukking is uitgelopen zal uit het volgende afdoende blijken.

Uit den aard der zaak moet ik mij tot enkele hoofdzaken beperken en breng ik dus slechts onderstaand citaat in herinnering uit de critiek van den heer *Putman Cramer*:

En nu ligt het zwaartepunt van zijn brochure in het betoog dat met een heffing van 12½ pCt. van de winst, dat bovengenoemd bedrag van f 51 miljoen in „normale” jaren niet zal worden bereikt.

Eenigszins vreemd doet het aan wanneer men het „critisch antwoord op de Belastingnota van Mr. M. W. F. Treub”, dat de heer *Vleming* in 1922 schreef, legt naast zijn thans verschenen brochure.

In dat critisch antwoord toch trachtte de heer *Vleming* aan te toonen, dat zelfs de zeer winstgevende maatschappijen slechts een gering percentage van hun winst aan belasting betaalden. Daarin lezen wij b.v. op blz. 17 cursief gedrukt:

„Practisch komt het dus hierop neer, dat volgens de ordonnantie Inkomstenbelasting 1920 zeer vele groote Naamlooze Vennootschappen in Ned.-Indië allerm minst gebukt gaan onder en Inkomstenbelasting en extra winstbelasting en overwinstbelasting, maar dat zij slechts een gering percentage inkomstenbelasting betalen en veelal niets of weinig meer dan 6 pCt. van de netto winst, (zuiver inkomen), tenzij exorbitante winsten zijn gemaakt.”

En verder:

„Tot staving van deze bewering heb ik met behulp van de in de Indische Financier of anderszins gedrukte jaarverslagen een globale opstelling gemaakt van eenige bekende naamlooze vennootschappen omtrent de door hen te betalen inkomstenbelasting over de winsten gemaakt in het boekjaar 1921, welk overzicht beter dan lange betoogen demonstreert dat enkel bij fabelachtige winsten de thans geldende bepalingen der extrawinst en overwinstbelasting nog tot hun recht komen en dat zelfs bij zeer ruime en hooge winsten de belasting, speciaal door de werking van art. 25 letter c. tot een minimum is teruggebracht.”

Deze voorstelling van zaken kan de heer *Putman Cramer* slechts geven door mij vooraf te laten zeggen „dat zelfs de zeer winstgevende maatschappijen slechts een gering percentage van hun winst aan belasting betaalden”, terwijl ik in werkelijkheid zoiets nooit beweerd heb; en door te verzwijgen of te negeren: dat ik in „Critisch Antwoord” een splitsing maakte tusschen „gewone” belastingen, verband houdend met de ordonnantie inkomstenbelasting 1920 en buitengewone belastingen (productenbelastingen, O.W.-belasting), en dat ik op pag. 17 schreef over *gewone belastingen*, onder het vetgedrukte opschrift: „Het grootkapitaal betaalt door de wijziging, welke gebracht is in art. 25 van de Ordonnantie Inkomsten Belasting (Kapitaalsaantooningen) over het algemeen slechts een gering percentage gewone belasting”;

dat ik op pag. 18 van „Critisch Antwoord” nog eens laat uitkomen, dat ik daar ter plaatse schrijf over de „gewone belastingen” door aan de voorbeelden, die ik geef te laten voorafgaan: „Verrekeningen met oorlogswinstbelasting en productenbelastingen” zijn ook achterwege gelaten daar enkel de werking van de inkomstenbelasting wordt gedemonstreerd;

dat ik op pag. 17 van „Critisch Antwoord”, ook de Regeeringsverklaring, in den Volksraad afgelegd, citeerde waarin precies hetzelfde gezegd wordt als wat ik te berde bracht en diē als volgt luidt: „... „meent de Regeering er aan den anderen kant thans reeds de aandacht op te moeten vestigen, dat de extrawinstbelasting geenszins aan de gekoesterde verwachtingen zal voldoen, in dien zin, dat door middel van de extrawinstbelasting in normale jaren een behoorlijk aandeel van de hier te lande gemaakte winsten ten behoeve van den fiscus zou worden afgedragen. De cijfers, welke omtrent de werking der z.g. kapitaalsaantooningen voorloopig bekend zijn, doen zien, dat in vele gevallen eerst van heffing van extrawinstbelasting sprake is bij winsten, welke een exorbitant karakter dragen”;

dat de Regeering deze verklaring van 1922 tot nu ten volle heeft gehandhaafd en de Commissie voor de Indische Vennootschapsbelasting onder voorzitterschap van Dr. Bruins, in haar in 1924 uitgebracht rapport nog eens op deze Regeeringsuitspraak terugkomt en wel onder de volgende bewoordingen (§ 57): „Met deze gegevens (van de commissie voor de kapitaalsaantooningen) voor oogen verwondert het de commissie dan ook niet, dat in de Memorie van Toelichting, tot het wetsvoorstel tot wijziging en aanvulling van de Begrooting van Middelen van Nederlandsch-Indië voor het dienstjaar 1923 (Bijlagen 1922—23, 468, 3) wordt medegedeeld, dat de extrawinstbelasting niet in allen deele de uitkomsten heeft opgeleverd, die men daarvan meende te mogen verwachten; een resultaat, dat zooals ter plaatse wordt uiteengezet, nog door enkele bijzondere omstandigheden in de hand wordt gewerkt”;

dat ik op pag. 28 van mijn nieuwe brochure: „De strijd om de Indische Vennootschapsbelasting; Overzicht en Beschouwing” o.m. het standpunt weergaf, door de Indische Herzieningscommissie onder voorzitterschap van Dr. Moresco ingenomen, ten opzichte van de nieuwe ordonnantie Vennootschapsbelasting 1925, en luidende als volgt:

„De opbrengst (van de vennootschapsbelasting) onder de werking van dit nieuwe tarief zal gelijk of ongeveer gelijk dienen te wezen aan de opbrengst van de tegenwoordige inkomstenbelasting, vermeerderd met de corresponderende uitvoerrechten en productenbelasting”;¹⁾

dat ik op pag. 41 van deze laatste brochure weer geef op welke wijze de Indische Regeering, het standpunt van „de Commissie Moresco” overnemend, komt tot een opbrengst voor deze vennootschapsbelasting ad f 51.100.000, t.w.

inkomstenbel. van rechtspersonen	.....	f 31.000.000
vervallen productenbelastingen	.....	„ 7.100.000
aardoliebelasting	.....	„13.000.000
	totaal	f 51.100.000,

met welk bedrag de begrooting voor Ned.-Indië over 1925 sluitend is.

* * *

Uit vorenstaande opsomming van verzwegen of genegeerde feiten blijkt dus wel zeer duidelijk, dat de heer Putman Cramer mij geheel ten onrechte tegenstrijdigheid verwijt, en dat hij ook geheel ten onrechte verband legt tusschen hetgeen ik op pag. 17 van „Critisch Antwoord” geschreven heb, en tusschen het opbrengstcijfer van f 51.100.000, waaronder f 20.100.000 begrepen zijn als opbrengst „productenbelasting” van een normaal jaar en opbrengst aard-

¹⁾ Cursivering van mij, VI.

oliebelasting, terwijl onder het bedrag van f 31.000.000 „inkomstenbelasting van rechtspersonen”, ook de belasting begrepen is, die progressief geheven werd van de zeer winstgevende vennootschappen.

Mede gesteund door de handhaving van de Regeeringsverklaring van 1922 en door de adhaesiebetuiging dienaangaande van „de Commissie Bruins” van 1924, behoeft ik nog geen woord terug te nemen van de zeer ernstige bezwaren, die ik in „Critisch Antwoord” tegen de funeste werking van art. 25 letter c heb te berde gebracht, en het is een verheugend feit dat de Regeering, bij het samenstellen van het tarief voor de nieuwe Vennootschapsbelasting een vast bedrag, nl. f 51.100.000 voor oogen heeft gehad.

Ik blijf het betreuren, dat door het loslaten van het progressieprincipe en het invoeren van een proportioneel heffing, tal van koloniaal-normaal winstgevend maatschappijen, die voorheen weinig of niet meer betaalden dan 6 pCt. „gewone” belasting (ordonnantie 1920) onder de werking van de nieuwe Vennootschapsbelasting (1925) het dubbele zullen hebben op te brengen, zulks ten profijte van de zeer winstgevende.

Tevens vind ik het jammer, dat de Hollandsche Regeering de motie Vliegen niet heeft willen aangaan, opdat er zekerheid zou zijn, dat ook voor normale jaren de opbrengst pl.m. f 51.000.000 zal bedragen en niet weer opnieuw tekorten ontstaan, die dan gedekt moeten worden met alle narigheden, die daaraan verbonden zijn voor een opkomend land als Nederlandsch-Indië, nu inplaats van 12 pCt. met 20 procenten, het tarief 10 pCt. met 25 procenten is geworden.

* * *

Heb ik in het vorenstaande aangetoond, dat de heer Putman Cramer een vergeefsche poging heeft gewaagd om mij een zekere onoprechtheid te verwijten bij het hanteeren van mijn materiaal, thans zal ik hetzelfde doen met zijn verwijt, dat ik „niet den Koninklijken weg heb bewandeld” toen ik de juistheid van de cijfers van den Ondernemersraad bestreed.

In zijn advies aan den Minister van Koloniën betreffende het „Eerste verslag van de Commissie tot herziening van het Belastingstelsel, in Nederlandsch-Indië” heeft de Raad als bijlage V een overzicht overgelegd van de winsten, die de verschillende ondernemingsgroepen in Nederlandsch-Indië onder normale omstandigheden jaarlijks zouden maken. Inplaats nu deze cijfers te bestrijden, zou ik „er hebben bijgehaald wat ik rechts en links kon grijpen” om aldus te demonstreeren, dat de cijfers van den ondernemersraad onbetrouwbaar zijn.

Immers de heer Putman Cramer schrijft aan mijn adres:

De heer Vleming heeft den hierboven aangegeven koninklijken weg niet bewandeld. Om aan te toonen, hoe slecht de Ondernemersraad is, hoe weinig betrouwbaar diens cijfers zijn, enz. neemt hij een critiek van de Indische Courant over op de winstberekening van een tweetal groepen in meergenoemde bijlage; hij haalt den heer De Cock Buning aan, die meent, dat het thans door den Ondernemersraad gegeven winstcijfer niet klopt met het cijfer der geraamde dividenden, hetwelk de heer Treub destijds in zijne bekende belasting-nota gaf, ten minste wanneer men met dezen aanneemt, dat gemiddeld 75 pCt. der winst tot uitkeering komt, maar hij ziet voorbij, dat die cijfers zich uitstekend verdragen, wanneer men daarvoor het aan de practijk ontleende cijfer van de belastingherzieningscommissie van pl.m. 60 pCt. stelt.

En als het sterkste argument haalt hij een, in een later schrijven van den Ondernemersraad aan den Minister overgenomen, vergissing van de Commissie Bruins aan, welke loopt, niet over de winst, waarmede de fiscus alleen te maken heeft, doch over het in Indië werkzame kapitaal, maar hij vergeet, dat omtrent het begrip „in het bedrijf werkzame kapitaal” zulke groote verschillen van meening bestaan, dat een der bekwaamste economen van Java, de heer E. Helfferich, het in de suikerindustrie op Java werkzame kapitaal op f 850 miljoen schat, terwijl de heer De Cock Buning, dat op f 325 miljoen stelt.

De heer Vleming haalt er ten slotte alles bij, wat hij links en rechts kon grijpen, maar hij weigert om recht op het doel af te gaan, door een poging te doen om de voor ieder verkrijgbare berekening, door den Ondernemersraad in Bijlage V van zijn Advies gegeven, aan te tasten, of door die berekening aan de werkelijkheid te toetsen door de als normaal aangenomen winsten te vervangen door de werkelijke winsten bijv. van de jaren 1923 en 1924.

De heer *Putman Cramer* verzwijgt of negeert ook bij dit verwijt veel wat hij had moeten mededeelen, maar... dan zou ook dit deel van zijn aanval op mij in de pen hebben moeten blijven.

Immers de waarheid is, dat ik in mijn brochure „De strijd om de Vennootschapsbelasting”, Tjeenk-Willink, Haarlem, verwijs naar twee goed gedocumenteerde artikelen van de Indische Courant W. J. E. en de twee groepen noem, die in bijlage V van het advies van den Ondernemersraad belangrijk te hoog zijn opgegeven, t.w. de „Stoomvaartmaatschappijen” en de „Banken”, waarvoor de Raad de normale jaarlijksche Indische winst stelt op respectievelijk 25 en 40 miljoen, wat echter, aldus deelde ik mede, niet hooger mag zijn dan f 10 miljoen voor elke groep.

Verder verzwijgt de heer *Putman Cramer* dat ik, behalve hetgeen de heer *De Cock Buning* in „Opbouw” dienaangaande schreef, ook — en nog wel op dezelfde pagina — citeer wat de *Indische Regeering* in den Volksraad over dit punt gezegd heeft (Handelingen gewone voorjaarszitting 1925 pag. 511) toen ook Zij er den Ondernemersraad op wees, dat deze zich vergist moest hebben met de winstopgave voor scheepvaartmaatschappijen en banken.

Ik zal nu maar veel overslaan en verder volstaan met de mededeeling, dat ik op pag. 82/85 van mijn meergenoemde brochure zelfs een geheele paragraaf wijdd aan de waarde, die gehecht moet worden aan het cijfermateriaal van den Ondernemersraad, voor wat betreft de totaalwinst die de N.V. in Nederlandsch-Indië jaarlijks maken en waarover de heer *Putman Cramer* eveneens zwijgt.

Immers, onder het opschrift: „Het gestoorde miljoenen spel” laat ik, uitsluitend door middel van citaten uit geschriften van den Ondernemersraad of van zijn voorzitter, zien, dat de becijferingen betreffende normale jaarlijksche winst, door de N.V. in Nederlandsch-Indië te behalen, allengs groeiden van:

„f 340 miljoen”; tot: „niet onbelangrijk boven f 375 miljoen”; tot: „matig geraamd tusschen de f 400 en f 450 miljoen”; tot: „in het algemeen (gevoeglijk) f 500 miljoen (op basis van 10 pCt. normale winst van f 5 milliard in Indië werkzaam kapitaal)”. . . . toen kwam een Regeeringsverklaring dit spelletje verstoren en werd, op grond van gegevens, afkomstig van de Commissie voor de Kapitaalsaanvoeningen, in den Volksraad medegedeeld, dat niet 5, maar f 2½ milliard kapitaal in Indië in de N.V. werkzaam is.

Met overstelpend materiaal meen ik den Koninklijken weg te hebben bewandeld en ik behoef dus ook dit verwijt van den heer *Putman Cramer* niet te aanvaarden.

Nu zou ik hem echter, op grond van hetgeen ik in mijn verweer heb aangetoond, een ernstig verwijt kunnen maken; ik doe zulks niet en volsta er mede in herinnering te brengen, dat ik in het slotwoord van mijn brochure dit soort critiek reeds voorzien heb.

Ik herhaal wat ik toen schreef n.l.: „Men zal het mij zeker niet ten kwade duiden, als ik reeds nu mededeel, dat ik niet op alles kan ingaan en zal moeten volstaan met een enkele maal de gastvrijheid te aanvaarden van een tijdschrift of een courant, als de aard van hetgeen tegen mij geschreven wordt, zulks aard wettigt.”

J. L. VLEMING Jr.

Weltevreden, 20 Januari 1925.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

NOGMAALS: PAPIEREN OF GOUDEN STANDAARD?

Dr. T. E. Gregory te Londen schrijft ons dd. 7 Maart jl.:

De City schijnt door de recente stijging van het herdisconto-tarief van de Federal Reserve Bank te New York verrast te zijn, ondanks de duidelijke aanwijzingen, dat zoodanige stap op ieder oogenblik kon worden genomen, welke de maandberichten van verschillende Amerikaansche banken bevatten. Aangezien de City eerst Vrijdags rekening met de verhooging kon houden en het gewone tijdstip voor wijziging in het Britsche disconto een Donderdag is, was de geldhandel allermintst voorbereid op den stap, welke onmiddellijk door de Bank werd genomen, n.l. het verhoogen van den rentevoet voor voorschotten aan de markt met 1 pCt. Aldus werd de traditie gehandhaafd, aangezien de voorschotrente steeds hooger is dan het disconto en dus kon worden betoogd, dat de leiding der Bank haar vrijheid behield, de volgende week naar believen het disconto te verhoogen of de voorschotrente te verlagen. Doch de algemeene verwachting, dat het disconto zou worden verhoogd, is door de gebeurtenissen van deze week bevestigd en het officieele tarief van de Bank of England is nu 1½ pCt. hooger dan dat te New York. Op het tijdstip der verhooging was de uitwerking reeds geheel verdisconteerd, zoodat het disconto van de Treasury Bills deze week lager is dan de vorige. Gezien van het standpunt van de onmiddellijk erbij betrokken financiële belangen kan dus gezegd worden, dat het incident gesloten is, doch de verhooging van het disconto heeft het geheele vraagstuk van de Britsche geldpolitiek nog eens met kracht naar voren gebracht.

Om te beginnen is er iets te zeggen voor het standpunt, dat de Bank eenigszins paniekachtig handelde. Het zou niet zoo erg zijn geweest, indien de voorschotrente niet aldus op deze haastige wijze was verhoogd, doch het disconto in plaats daarvan op zijn tegenwoordig niveau zou zijn gebracht door twee opeenvolgende verhoogingen, elk van ½ pCt. Anderzijds is dit psychologische effect van een enkele, scherpe verhooging misschien op den duur minder kwaad dan kleinere verhoogingen, over dezelfde periode verspreid. Doch dit alles heeft bij de bij het vraagstuk betrokken principieele kwesties vergeleken, geen beteekenis.

Het vraagstuk van de betrekkingen tusschen de Bank en de Regeering is scherper dan ooit te voren aan de orde gesteld door eenige vragen, welke door leden van de oppositie tot den Kanselier van de Schatkist zijn gericht. Woensdag 4 Mrt. vroeg de heer Snowden hem, of hij was geraadpleegd, waarop hij antwoordde, dat „niets, wat men een formeel consult zou kunnen noemen, bij deze gelegenheid had plaats gevonden.” Terzelfder tijd legde hij er den nadruk op, „dat het een onjuiste gedragslijn zou zijn, indien de Kanselier van de Schatkist een precedent zou scheppen voor het goed- of afkeuren van iederen stap, welken ook, dien de Bank of England te eeniger tijd zou nemen.” Hij gaf echter toe, dat Kanseliers van de Schatkist niet in onwetendheid verkeerden omtrent „de algemeene tendentie van de politiek, welke de Bank of England zal volgen.”

Het punt, dat op het oogenblik van belang is, is echter juist, of de verhooging van het bankdisconto een onderdeel is van een algemeene politiek of niet. De commentaren loopen juist over de vraag: werd de rentevoet verhoogd, omdat de Bank, het koste wat het wil, dit jaar den gouden standaard wenscht te herstellen, of kan de verhooging worden verdedigd op gronden, die de tegenstanders van den gouden standaard zoowel als de aanhangers daarvan als steekhoudend moeten beschouwen?

Hierop wordt hieronder ingegaan, doch intusschen is het van belang, op te merken, dat uit de houding van de Arbeiderspartij in het Lagerhuis een ge-

dachtengang blijkt, die, wanneer onder woorden gebracht, eenigszins verbazingwekkend is. In de „New Statesman” van deze week, het orgaan van den gematigden vleugel der Arbeiderspartij, komt een redactioneele beschouwing voor, welke onomwonden erkenning van de verantwoordelijkheid van de Treasury voor wijzigingen in het bankdisconto eischt, op dezen grond, dat het een „evidente, absurde anomalie” zou zijn, „dat een politiek, welke direct het geheele economische leven van het land beïnvloedt, onafhankelijk van regeeringscontrôle zou zijn en buiten de gezagssfeer van het Lagerhuis zou vallen”.

Indien men deze passage letterlijk moet opvatten, beteekent zij, dat in de toekomst geen wijziging in het bankdisconto plaats behoort te vinden, welke niet de goedkeuring van de Britsche Regeering heeft ontvangen en verder, dat de Britsche Regeering verplicht zou zijn, haar discontopolitiek aan een debat in het Lagerhuis te onderwerpen. Niets is zekerder, indien aan dezen eisch gevolg zou worden gegeven, dan dat dit uit zal loopen op nationalisatie van de Bank of England en uitoefening der contrôle over de geldpolitiek door de politici, niet slechts in beginsel, doch in detail. Indien dit de prijs is, te voldoen voor het voortzetten van den papieren standaard, hoe eerder wij dan naar het goud terugkeeren, des te beter. De vraag, of wij bij den papieren standaard moeten blijven of niet, moet uiteraard door de Regeering worden beslist. Intusschen is de politiek van het land in dit opzicht in de laatste maanden niet veranderd. Integendeel is men het er in het algemeen over eens, dat wij te eeniger tijd naar het goud zullen terugkeeren. Onder deze omstandigheden is de eisch, dat de Bank zich aan het veto van de Regeering zal onderwerpen, bij iedere gelegenheid, dat zij het disconto verandert, gelijkwaardig met den eisch dat de geldpolitiek van het land tot in bijzonderheden door de Treasury wordt vastgesteld, zelfs wanneer de algemeene lijnen zijn getrokken.

Het ingrijpen van de Bank kan echter worden verdedigd, los van het gouden standaard-vraagstuk. Om te beginnen werkt de City op het oogenblik met aanzienlijke Amerikaansche saldi. Is het gewenscht, dat deze worden weggetrokken? Dit is niet slechts, gelijk zoovelen denken, een kwestie van den dollarsterling koers, doch ook een van reactie van een zoodanig wegtrekken van tegoeden op den geldprijs. Indien de saldi naar de V.S. werden overgebracht zou de geldrente omhoog gaan, tenzij de Regeering of de Bank inflatorische maatregelen namen. Onder deze omstandigheden staat de Bank derhalve voor het alternatief, of het disconto te verhoogen, nadat de saldi zijn verdwenen, ten einde hen weder aan te trekken, of om het disconto thans te verhoogen, ten einde hen hier te houden. Nu hebben wij in ieder geval geen behoefte aan meer fluctuaties in den wisselkoers dan strikt noodig zijn. Wegtrekking van saldi, gevolgd door een terugvloeien, zou den wisselkoers onnoodig doen schommelen. Van dit gezichtspunt is het waar, dat voorkomen beter is dan genezen.

In de volgende plaats moet wel ernstig worden overwogen, hetgeen Keynes in „The Nation” van hedenmorgen aanroert ter verdediging van het recente ingrijpen van de Bank. Het prijsniveau beweegt zich in stijgende lijn en voorts is er eenige reden, om te veronderstellen, dat de prijs van leeningen op langen termijn te Londen te laag is, met het resultaat, „dat de omvang van nieuwe emissies de neiging heeft vertoond, het volumen der nationale besparingen, welke voor dit doel beschikbaar zijn, te overtreffen.” Keynes staat op het standpunt, dat wij op het oogenblik een stadium in de conjunctuurontwikkeling hebben bereikt, waarin het ongewenscht is te trachten „de werkloosheid te genezen door feitelijke inflatie toe te staan.” Hij voegt hieraan toe, het in twijfel te trekken, „dat een disconto van 5 pCt., dat op zichzelf niet drukkend is, eenig merkbaar kwaad aan de werkloosheid zal

toebrengen, mits het prijsniveau geen neiging tot daling vertoont. Het zal slechts in één geval kwaad doen — en in dat geval ernstig kwaad — nl. wanneer de verhooging van het bankdisconto door de zakenwereld als een voorspel op dalende prijzen wordt geïnterpreteerd.”

Keynes wenscht derhalve ondanks zijn goedkeuring van den stap, welke thans door de Bank is genomen, de zakenwereld gerust te stellen. Er zal geen terugkeer tot de „afgedankte deflatiepolitiek” plaatsvinden. Indien de discontoverhooging te New York een eerste stap is op den weg, het prijsniveau in de Vereenigde Staten te drukken, dan moeten wij in het belang van het bedrijfsleven voor het oogenblik afzien van een poging, naar het goud terug te keeren.

Hoever zijn wij nu met dit alles? De algemeene opvatting blijft er door op het punt, waarom zij zich de laatste jaren heeft bewogen, niet in staat, definitief tusschen een „managed currency” en den gouden standaard te kiezen. Een feit is, dat de wensch, naar het goud terug te keeren, bijna een mathematische functie van den dollarkoers is. Stijgt het Pond, dan neemt het leger van gouden-standaard-recruten toe, dreigt gevaar van werkelijk gevecht, dan begint het weg te smelten.

De situatie is echter in één opzicht verbeterd. Enkeligen hebben de laatste weken hun schepen achter zich verbrand, met inbegrip van den heer Mc. Kenna, die in zijn recente redevoering voor het Commercial Committee van het Lagerhuis — gehouden, hetgeen wel dient te worden opgemerkt, na de wijziging in de discontopolitiek — veel verder ging dan hij deed in zijn redevoering voor de aandeelhouders der Midland Bank.¹⁾ Hij is nu bereid toe te geven, dat een „managed currency” een te delicaat instrument is voor dagelijksch gebruik; stabiliteit van het ruilmiddel is daaronder wel mogelijk, „doch de bovenmenselijke wijsheid, die voor een zoo delicate behandeling van de machine noodzakelijk is, is, naar ik vrees, slechts in theorie te vinden.” Dit is een duidelijke vooruitgang vergeleken bij het gezichtspunt, dat de gouden standaard alleen de beste is, omdat negen tiende van alle menschen meenen, dat dit het geval is, hetgeen het centrale thema was van zijn vorige uiting.

Voor de overtuigde aanhangers van den gouden standaard moet de les der laatste paar weken ook duidelijk zijn. Zij zullen nooit den actieven steun van het bedrijfsleven ontvangen, zoolang de terugkeer naar het goud een offer met zich brengt. Het beste wat derhalve kan worden gedaan, is op te houden met te tobben over de oude pariteit en devaluatie te eischen. Dit zal een einde maken aan deze eindelooze discussie, die, gelijk de gebeurtenissen van de laatste paar dagen ook hebben getoond, het gevaar met zich brengt, dat in de gouden toekomst van een arbeidersmeerderheid, de politici zullen roeren in het ruilmiddel in veel grootere mate dan zelfs de meest vurige aanhanger van het papier in het belang van het land wenschelijk zou achten. T. E. GREGORY.

DEENSCHER VALUTAPOLITIEK 1920—25.

I.

De heer L. Estrup te Kopenhagen schrijft ons:

Midden Januari 1925 werd de Deensche Nationalebank een crediet geopend van 40 millioen dollar door de National Citybank of New York. Hiermede kwamen de voorbereidingen van de nieuwe valutaregeling gereed, welke 1 Februari 1925 in werking is getreden. Wij zullen hieronder terugkomen op deze regeling, haar doel en vermoedelijke gevolgen, maar aangezien Denemarken nu vijf jaren met valutamoelijkheden gestreden heeft en deze het economische en politieke leven hebben geschokt, is het gewenscht, eerst een beknopt overzicht van den loop van zaken in deze periode te geven.

¹⁾ [Zie No. van 4 Februari jl., pag. 101. — Red.]

De algemeene prijsdaling trof Denemarken op het einde van 1920.

Het indexcijfer der groothandelsprijzen (Finansterende) bereikte zijn hoogtepunt in October 1920; de loop is sedertdien als volgt geweest:

1 Oct. 1920	— 403	1 April 1923	— 200
1 Jan. 1921	— 341	1 Juli —	— 207
1 April —	— 270	1 Oct. —	— 205
1 Juli —	— 253	1 Jan. 1924	— 210
1 Oct. —	— 202	1 April —	— 228
1 Jan. 1922	— 178	1 Juli —	— 220
1 April —	— 177	1 Oct. —	— 234
1 Juli —	— 180	1 Nov. —	— 231
1 Oct. —	— 180	1 Dec. —	— 232
1 Jan. 1923	— 181	1 Jan. 1925	— 234
		1 Febr. —	— 234

Het niveau der groothandelsprijzen daalde dus in den loop van 1921 met 50 pCt., was daarna vast tot begin 1923 en steeg daarna weder in 1923—'24.

De loop van den dollarkoers te Kopenhagen gedurende dezelfde periode blijkt uit de volgende tabel (officieele noteeringen; pari 373):

22 Sept. 1920	— 740.00 ¹⁾	2 Jan. 1923	— 488.00
3 Jan. 1921	— 638.00	3 April —	— 525.00
1 April —	— 546.00	2 Juli —	— 571.50
1 Juli —	— 595.00	1 Oct. —	— 565.50
1 Oct. —	— 557.00	2 Jan. 1924	— 569.50
2 Jan. 1922	— 497.00	1 April —	— 605.00
1 April —	— 475.50	1 Juli —	— 638.00
1 Juli —	— 466.50	1 Oct. —	— 575.50
2 Oct. —	— 491.00	2 Jan. 1925	— 566.50

De dollar daalde sterk tot 1922, om daarna te stijgen. De stijging is zoo sterk geworden, dat de koers der kroon midden 1924 weder even ongunstig was als in den aanvang van 1921.

Aan vorenstaande tabellen moet een overzicht toegevoegd worden van den biljettenomloop der Deensche Nationale Bank, welke bedroeg (Mill. Kr.):

	Biljettenomloop	Gouddekking	Procent
Einde 1920	556.7	41.4	
Medio 1921	496.2	46.6	
Einde —	471.0	49.2	
Medio 1922	432.3	53.7	
Einde —	459.4	55.0	
Medio 1923	447.3	47.9	
Einde —	472.6	45.0	
Medio 1924	470.3	48.4	
Einde —	478.3	49.5	

De biljettencirculatie vertoont aldus, evenals het prijsniveau en de dollarkoers, een dalende tendenz in het jaar na het uitbreken der crisis; maar de inkrimping hield al spoedig op, en de laatste jaren is er direct sprake van een stijging, ofschoon deze gering is.

Wat den loop der crisis in Denemarken betreft moet worden volstaan met te constateeren, dat deze zich uitte op dezelfde wijze als in andere landen waar het economisch leven normaal was, en dat de karakteristieke verschijnselen waren: sterk dalende prijzen, gepaard gaande met verlamming van het bedrijfsleven, groote werkloosheid, speciaal in de industrie, vermindering der biljettencirculatie, discontoverlaging van 7 pCt. tot 5 pCt., stijging van de obligatiekoersen en sterke daling der aandeelenkoersen. De positie der Deensche kroon verbeterde merkbaar en het probleem der dalende kroon, dat in 1919 en 1920 voorwerp was geweest van beraadslagingen in den Valutaraad en de Valutacommissie, sloeg een tijdlang in zijn tegendeel om. Zooals men uit de prijstabel kan zien, bereikten wij inderdaad den bodem der prijsdaling in het jaar 1921, niettegenstaande de uitwerkingen eerst zichtbaar werden in het daarop volgende jaar. Terwijl 1921 dus het crisisjaar was met de groote prijsdalingen moeten de twee volgende jaren aangemerkt worden als jaren van schoonmaak. Verliezen en twijfelachtige vorderingen worden afgeschreven, het bedrijfsleven liquideert, reconstrueert en consolideert in groote mate door fusies. De Deen-

¹⁾ Maximum.

sche kroon zet haar stijging voort tot medio 1922 en blijft daarna tamelijk stabiel tot het einde van het jaar.

Eerst in 1923, als de kroon weder gaat dalen, treedt het Valutaprobleem in zijn nieuwe fase.

In den loop van Januari 1923 steeg de sterlingkoers van 22,55 tot 24,38 en de dollar van 488 tot 525. Deze stijging was aanleiding, dat op voorstel van het „Grosserer-Societetets Komité”, de vertegenwoordiging van den Deenschen groothandel, een reeks onderhandelingen tusschen dit comité en de groote banken werd geopend. Direct werd het plan geopperd, een crediet in het buitenland op te nemen, om daardoor de Nationale Bank in staat te stellen, een meer actieve deviezenpolitiek te voeren. De daling der kroon ging verder, niettegenstaande de Nationale Bank einde April haar disconto verhoogde van 5 op 6 pCt. Direct daarop trad deze Bank in onderhandeling met de Regearing over de valutakwestie, van oordeel, dat deze een vraagstuk geworden was van de allergrootste maatschappelijke betekenis en in Augustus werd op uitnodiging van de Bank een conferentie bijeengeroepen van vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, de gemeenten en de economische wetenschap.

De beraadslagingen dezer valutaconferentie hadden einde October een meerderheidsvoorstel aan de Regearing tot resultaat. Deze meerderheid was van meening, dat de reden van de koersdaling der kroon, nu de inwisselbaarheid der biljetten in goud opgeschort was, in inflatie was gelegen, veroorzaakt door den crisistijd met zijne nawerkingen, samengaande met een passieve handelsbalans van het land. De conferentie verklaarde uitdrukkelijk, dat de daling der kroon niet de oorzaak was, dat de algemeene economische toestand van het land slechter was dan voor den oorlog. De landbouw produceerde voldoende en de bedrijvigheid in de overige bedrijfstakken was vooruitgaande. Het buitengewone kapitaalverbruik dat inderdaad in Denemarken na den oorlog plaats vond, werd door de conferentie op de volgende bedragen vastgesteld:

Wederopbouw van Zuid-Jutland	500 Mill. Kr.
Aanvulling van den veestapel	260 „ „
Bemesting van bouwland	50 „ „
Voor de handelsvloot	140 „ „
Normale aanvulling van goederenvoorraden	200 „ „
Verliezen door de crisis	500 „ „
Totaal	1650 Mill. Kr.

Het betreft hier dus voornamelijk buitengewone uitgaven ten gevolge van oorlog en crisis.

Door dit sterke kapitaalverbruik heeft het land waarschijnlijk zijn normalen economischen toestand hersteld, en zouden daarvoor geen verdere uitgaven noodig zijn, wanneer in de toekomst een verstandige zuinigheid zoowel door particulieren als door de overheid in acht zou worden genomen, waardoor zonder moeite de waarde van de kroon zou kunnen worden vermeerderd.

Om dit doel snel en zeker te bereiken beval de Conferentie de volgende maatregelen aan:

I. Nauwe samenwerking tusschen Staat, Nationale Bank en particuliere banken; oprichting van een koersealisatiefonds, dienende om groote koerschommelingen te verhinderen. Bij de oprichting van het fonds moet worden vooropgesteld, dat de Nationale Bank door hare credietverleening en discontopolitiek de werkzaamheden van het fonds zal steunen en, wat de particuliere banken betreft, dat deze door maatregelen van den Staat gesteund zullen worden in hun pogingen, de waarde der kroon te vermeerderen.

II. Dat Staat en gemeenten in hunne financieele en belastingpolitiek streven naar evenwicht zonder tot leeningen over te gaan. Speciaal dient de Staat, in plaats van op de Nationale Bank te trekken, korte promessen af te geven en geregelde vermindering der staatsschuld na te streven.

III. De Staat moet medewerken tot een verbete-

ring der handelsbalans. Wat den invloed aangaat, dien de handelsbalans op de valuta heeft, wordt gezegd, dat bij de tegenwoordige economische toestanden, waaronder de inwisselbaarheid der bankbiljetten in goud is opgeschort, aangenomen wordt, dat een ongunstige handelsbalans een zeer grooten directen invloed heeft op de waarde der kroon. Onder deze omstandigheden dient de uitvoer vermeerderd en de invoer verminderd te worden en er moeten met dit doel voor oogen buitengewone handelspolitieke maatregelen voorgesteld worden.

IV. Een wet moet aangenomen worden, die particuliere prijsvereenkomsten tusschen verkoopers of eigenaars inzake goederen of verhuring van woningen niet bindend kan verklaren.

V. Het particuliere verbruik moet binnen redelijke grenzen gehouden worden.

De vertegenwoordigers van den landbouw bestreden het voorstel der conferentie wat douane- en invoermaatregelen betref, terwijl zij, merkwaardig genoeg, er op wezen, welke moeilijkheden een eventuele discontoverhoging het bedrijfsleven berokkenen zou.

Het resultaat van de voorstellen der conferentie was een wet ter oprichting van voornoemd Koers-egalisatiefonds, belast met de dubbele taak, groote fluctuaties in de dagelijksche noteringen te verhinderen en voor zoover mogelijk mede te werken tot vermeerdering van de waarde der Deensche kroon. De middelen van het fonds werden verschaffd door den Staat, de Nationale Bank en de vier groote particuliere banken. Tegelijk werd een Engelsch-Amerikaansch crediet verkregen van respect. 2,7 mill. pond en 10 mill. dollars. De nuttige uitwerking van dit fonds ten opzichte van de Deensche kroon was slechts van '23 iets naar boven, maar reeds 17 Jan. 1924 was de Nationale Bank genoodzaakt, het disconto te verhoogen tot 7 pCt. en 3 dagen later moest het bestuur van het fonds den sterlingkoers laten stijgen tot 25.00. (Slotkoers 1923 24.45). Twee dagen later steeg de sterlingkoers tot 26.00 en werd de werkzaamheid van het fonds stopgezet. Dit koersverloop verwekte groote opschudding, gevolgd door een reeks van conferenties tusschen de Regeering en de banken, speciaal inzake creditinkrimping. Tijdens deze conferenties wezen de banken op de wijze, waarop de invoer ten deele door buitenlandsche banken werd gefinancierd, zoodat hij aldus gedeeltelijk plaats vond onafhankelijk van de creditverleening door de Deensche banken.

Op het einde dezer maand werd een reeks regeeringsvoorstellen aangenomen inzake de beperking van den invoer van luxe-artikelen. Desniettegenstaande daalde de kronenkoers in Februari voortdurend en na nieuwe verzoeken van de bedrijfsorganisaties en nieuwe pogingen van de Nationale Bank, haar uitzettingen in te krimpen, diende de Regeering medio Maart een nieuw valutaplan in, waarvan echter slechts een deel werd aangenomen, nl. een wet tot oprichting eener Valuta-Centrale, die tot doel had de ontwikkeling der valutamarkt te controleeren en de Regeering voorstellen te doen, die de waarde der kroon zouden kunnen vermeerderen. Deze Valuta-Centrale kreeg het recht, van iederen bezitter van vreemde valuta te eischen, zijn voorraad of saldo op te geven, ten einde aldus een juist overzicht der valutapositie te verkrijgen. Evenzoo had zij het recht te eischen, dat koop en verkoop van vreemde valuta plaats vonden door het Egalisatiefonds, de groote banken en eenige speciaal daartoe gerechtigde bankiers en dat de koper deze een bewijs der Valuta-Centrale overlegde, dat de inkoop plaats vond ter voldoening van door haar goedgekeurden goederenimport of ter afwikkeling van andere door haar erkende transacties.

(Slot volgt).

L. ESTRUP.

AANTEKENINGEN.

Indexcijfers van groothandelsprijzen. — Het netto-resultaat van de schommelingen in de groothandelsprijzen gedurende Februari is een onbeteekenende stijging van 4 punten in het algemeene indexcijfer. Het totaalcijfer bedraagt nu 4772 tegen 4768 een maand geleden en 4668 op dit tijdstip een jaar geleden. Zoodaals men zich zal herinneren had er in Januari een daling van 87 punten plaats, ondanks een scherpe stijging in de graanprijzen. De afgelopen maand vertoont een teruggang in deze laatste groep, doch een sterke rijzing in de weefstoffen, welke voor meer dan de helft aansprakelijk waren voor de daling in Januari jl. De volgende aan „The Economist” ontleende tabel geeft de veranderingen in iedere groep afzonderlijk te zien:

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen indexcijfer
Basis (gemidd. 1901—5) ...	500	300	500	400	500	2200	100,0
Einde Juli 1914	579	352	616½	464½	553	2565	116,6
„ Nov. 1918	1289	782½	1848	903	1389½	6212	282,6
„ Dec. 1922	861	706	1184½	705	807½	4264	193,8
„ Dec. 1923	853	815½	1382½	774	755	4580	208,2
„ Feb. 1924	899	859	1308	819	783	4668	212,2
„ Mrt. „	897½	843½	1313½	805	780½	4640	210,9
„ Apr. „	904	802½	1364	788	778½	4637	210,8
„ Mei „	912	730½	1357½	753	774	4527	205,8
„ Juni „	914	736½	1347	764	769½	4531	205,9
„ Juli „	951½	732	1423½	777	773	4657	211,7
„ Aug. „	941	744½	1385½	781	774	4626	210,3
„ Sept. „	1003	777½	1395½	762½	790½	4729	214,9
„ Oct. „	1027½	786½	1442½	782½	808	4847	220,3
„ Nov. „	1009	801½	1424	797	801½	4833	219,7
„ Dec. „	992	789½	1452	815½	806	4855	220,7
„ Jan. 1925	1020	763	1404	782½	798½	4768	216,7
„ Febr. „	1001	769	1436½	780	785½	4772	216,9

Ofschoon binnenlandsche tarwe zoo goed als onveranderd was, waren buitenlandsche tarwe en andere graansoorten lager, terwijl de aardappelprijzen een weinig daalden. In de groep andere voedings- en genotmiddelen werd een verdere stijging in koffie geneutraliseerd door een daling in thee, terwijl de eenige andere wijziging een rijzing in den boterprijs was. In de weefstoffen vertoonden elk van de vier katoennoteringen per saldo een stijging, doch die van Egyptische katoen van 25½ punten was verreweg de voornaamste. De wolnoteringen waren weder lager en zijde en vlas daalden, doch in jute had een verandering in opwaartsche richting plaats. De wijzigingen in de delfstoffen waren zeer gering. De eenige verandering van beteekenis in de diversengroep was een daling in talk.

De volgende tabel geeft de wijzigingen voor de verschillende artikelen aan in vergelijking met einde Januari, waarbij de gemiddelde prijs gedurende 1901-05 gelijk 50 is gesteld:

	Indexcijfer	of		Indexcijfer	of		Indexcijfer	of
		+			+			+
Tarwe (btl.)	132	- 4½	Katoen (Am.)	126½	+ 9	Koper	53½	- 6
(Eng.)	103½	+ 5	„ (Egypt.)	242½	+ 25½	Delfstoff.	780	- 2½
Meel	115	...	Garen	142½	+ 6	Hout	...	...
Gerst	96	- 13	Laken	135	+ 4	Hout (Baltisch)	101½	...
Haver	79½	- 2	Wol (Eng.)	179½	- 5	Hout (Amerik.)	80	...
Aardapp.	112½	- 6½	„ (Austr.)	145½	- 9	Leder	61½	...
Rijst	111½	...	Zijde	94	- 3	Petroleum	100	...
Rundvl.	75	+ 2	Vlas	153	- 8½	Oliën	79	- 2
Schapenvl.	94	- 3	Hennep	77	+ 1½	Oliezaden	96½	- 5
Varkensvl.	82	+ 7½	Jute	141	+ 12	Talk	74	- 9
Gran. en vl.	1.001	- 19	Weefstoffen	1436½	+ 32½	Indigo	90	...
Thee	150	- 6	Ruw-Ijzer	84½	- 6	Soda	85½	...
Koffie	158½	+ 5½	Stalen rails	75	...	Rubber	17½	- 1½
Rietsuiker	114½	...	Ijz. staven	92½	...	Diversen	785½	- 13
Bietsuiker	124	...	Kolen (st.)	129	- 3	Totaal	4.772	+ 4
Boter	105½	+ 6½	„ (huisbr.)	86½	...			
Tabak	116½	...	Lood	158	+ 3			
			Tin	101	- 1½			
*And. voed. en genotm.	769	+ 6						

De stijging van 4 punten in het totaalcijfer heeft de stijging boven het vooroorlogsche niveau doen

toenemen van 85,9 tot 86,0 pCt. Deze bedroeg 82,0 pCt., einde Februari 1924, zooals blijkt uit onderstaande tabel, waarin het cijfer voor Juli 1914 = 100 is gesteld.

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal
Juli 1914....	100	100	100	100	100	100
December 1918....	226	222	293	186	241	236
December 1922....	149	200	193	152	146	166,2
December 1923....	148	231	225	167	136	178,6
Februari 1924....	155	244	212	176	142	182,0
Maart "....	155	240	213	173	141	181,0
April "....	156	228	221	170	141	180,8
Mei "....	157	208	220	162	140	176,5
Juni "....	158	210	219	164	139	176,6
Juli "....	164	208	231	167	140	181,6
Augustus "....	162	211	225	168	140	180,4
September "....	173	221	226	164	143	184,4
October "....	177	224	234	169	146	189,0
November "....	174	228	231	172	145	188,4
December "....	171	224	235	175	146	189,3
Januari 1925....	176	217	228	168	144	185,9
Februari "....	173	219	233	168	142	186,0

Eind Februari 1924 stonden granen en vleesch op 155, andere voedingsmiddelen op 244, weefstoffen op 212, delfstoffen op 176 en de diversen op 172.

Hieronder laten wij nog volgen een overzicht der indexcijfers in eenige der voornaamste landen.

	Ver. Staten ¹⁾	Frankrijk	Italië	Duitsch-land ²⁾	Zwitserland ³⁾	Zweden	Nederland ⁴⁾	Japan
Novemb. 1913	100	100 ^s	100	100 ^s	100 ^s	100	100	100
Novemb. 1918	206	358	438	...	...	367	392	214
Hoogste 1920	272	591	679	...	325	366	297	322
Decemb. 1922	156	362	580	...	175	163	155	183
Decemb. 1923	151	458	577	140	183	160	154	211
Januari 1924	151	495	571	137	183	161	156	211
Februari " 1924	152	544	573	141	180	162	158	208
Maart " " " " " "	150	499	579	145	181	162	155	206
April " " " " " "	148	450	579	146	180	161	154	207
Mei " " " " " "	147	458	571	138	178	160	153	205
Juni " " " " " "	145	465	566	130	173	158	151	200
Juli " " " " " "	147	481	567	131	171	157	151	195
Augustus " " " " " "	150	477	572	132	170	160	151	200
September " " " " " "	149	486	580	138	169	163	158	207
October " " " " " "	152	497	602	138	169	167	161	213
November " " " " " "	153	503	621	141	170	167	161	214
Decemb. " " " " " "	157	507	640	145	171	168	160	214
Januari 1925	154	514	657	145	170	160	160	214

¹⁾ Bureau of Labour. ²⁾ Frankfurter Zeitung. Sedert Januari 1924 gebaseerd op 100 artikelen in plaats van op 98.
³⁾ Sedert 1922 gebaseerd op 48 artikelen in plaats van op 53.
⁴⁾ Sedert October 1923: Juli 1914 = 100. ⁵⁾ Midden 1914.

Wat het cijfer voor Nederland betreft merkt het Centraal Bureau voor de Statistiek op, dat van de 48 artikelen, waarover het maandelijksch onderzoek loopt er 11 (met in totaal 180 punten) daalden, terwijl er 22 (met 170 punten) stegen. Met 10 of meer punten daalden de artikelen: boter (11 punten), hooi (14), thee (28), vlas (32) en eieren (61 punten); met 10 of meer punten stegen: gerst (12 punten), mais, terpentijn en lijnolie (elk met 13 punten), leder (16), tarwe (17) en rogge (18 punten). Het algemeen indexcijfer over Januari 1925 was gelijk aan dat over December 1924.

Datum	Algemeen index-cijfer van "the Economist"	Gem. pondenkoers over de afg. maand	Herleid algemeen index-cijfer
Januari 1914.....	119,2	12,11%	119,6
December 1918.....	277,0	11,19	256,6
December 1922.....	193,8	11,55%	185,3
December 1923.....	208,2	11,47	197,7
Februari 1924.....	212,2	11,51	202,2
Maart ".....	210,9	11,58%	202,3
April ".....	210,8	11,69	204,0
Mei ".....	205,8	11,67	198,8
Juni ".....	205,9	11,55	196,9
Juli ".....	211,7	11,52	201,9
Augustus ".....	210,3	11,59	201,8
September ".....	214,9	11,61	206,5
October ".....	220,3	11,50	209,7
November ".....	219,7	11,50	209,2
December ".....	220,7	11,59	211,7
Januari 1925.....	216,7	11,81 ^s	211,0
Februari ".....	216,9	11,89	213,5

Eenige gegevens in zake den economischen toestand van Italië. — Hieronder volgen eenige gegevens, die een blik geven op de economische ontwikkeling van Italië in de laatste jaren. In de eerste plaats volgt een aantal, dat een min of meer gunstigen indruk geeft:

Staatsfinanciën.
Begrooting..... 1923—24 Tekort 418 miljoen Lire
" (Raming) 1924—25 Evenwicht
" (") 1925—26 Overschot 178 miljoen Lire

Binnenlandsche schuld. (in mill. Lire)

	Flottend	Geconsolideerd	Totaal
December 1922	34.470	58.671	93.141
November 1923	35.378	60.035	95.413
" " 1924	30.638	61.567	92.205
31 Jan. 1925	30.100	61.670	91.770

Koers van de 5% Geconsolideerde Schuld en van de 3½% Rente.

	Geconsolid. 5%	Rente 3½%
31 December 1921.....	77.32	71.95
" " 1922.....	86.84	77.72
" " 1923.....	90.50	77.75
" " 1924.....	99.50	82.50

Bankbiljettencirculatie. (in miljoenen Lire)

	Gevolgvan voorschotten aan den Staat	Overige circulatie	Totaal
December 1920	10.742,8	8.988,8	19.731,6
" 1921	8.504,8	10.704,1	19.208,9
" 1922	8.076,6	9.935,4	18.012,0
" 1923	7.754,4	9.492,6	17.247,0
October 1924	7.297,4	10.773,8	18.071,2
31 Jan. 1925	7.145,7	10.505,3	17.561,0

Verbruik van elektrische energie.

1898.....	180.000 K.W.U.
1908.....	1.000.000.000 "
1915.....	2.300.000.000 "
1918.....	3.830.000.000 "
1924.....	5.500.000.000 "

Lanbouwproductie. Vijfjaarlijksch gemiddelde

	1916—1920	1924
Tarwe..... Quintals ¹⁾	44.140.000	46.212.000
Mais.....	21.136.000	26.500.000
Aardappelen.....	14.003.000	19.395.000
Suikerbieten.....	12.512.000	36.000.000
Druiven.....	61.297.000	70.864.000
Rijst.....	5.016.000	5.914.000

¹⁾ 1 Quintal = 50 KG.

Ondanks het feit, dat de tarwe-, mais- en aardappeloogsten het gemiddelde van 1916—1920 overtroffen, is 1924 toch een slecht oogstjaar geweest, dat een belangrijken graanimport tegen hoge prijzen noodig maakte. Desondanks vertoont de handelsbalans, die zich op het eerste gezicht zeer gunstig ontwikkelt, in het afgelopen jaar een geringer déficit dan in 1922 en 1923.

	Invoer.	Uitvoer	Deficit.
1922.....	15.764,7	9.302,3	6.462,4
1923.....	17.235,0	11.058,8	6.176,2
1924 (11 maanden)	16.889,9	12.534,5	4.355,4

Met den toenemenden uitvoer gaat gepaard een stijgende bedrijvigheid. De werkloosheidscijfers zijn:

Aantal werkloozen

December 1921.....	541.775
" 1922.....	331.968
" 1923.....	258.580
October 1924.....	119.000

Beziet men bovenstaande cijfers echter in het licht van de ontwikkeling van wisselkoersen en prijsniveau, dan blijken zij duidelijk economische koorts-symptomen te zijn. Een overzicht der wisselkoersen geeft nl. het volgende te zien:

	Zwitser-	Londen	N.York	Parijs	land
Gemiddelde 1922.....	93.84	21.98	172.72	403.80	
" 1923.....	99.78	21.83	132.10	393.83	
" lehalj. 1924.....	98.97	22.95	118.21	401.00	
" 2e " 1924.....	103.88	23.02	121.71	435.86	
" Jan. 1925.....	115.05	24.06	129.79	464.77	
Max. Januari 1925 (15 Jan.)	117.42	24.49	131.26	472.58	
28 Februari 1925.....	117.60	24.71	127.25	474.60	

De lire-koers is dus vooral in het tweede halfjaar 1924 scherp gedaald, met name sinds September. De daling wordt voor een groot deel aan bovengenoemde groote graanimporten toegeschreven. In 1925 heeft zij zich, na een voorbijgaand herstel, verder voortgezet.

Het prijsniveau vertoont het volgende beloop (1914 = 100):

1922.....	586
1923.....	598
Augustus 1924.....	596
September „.....	604
October „.....	627
November „.....	646
December „.....	666
Januari 1925.....	684

De stijgende export, dalende import en groote bedrijvigheid vinden in de laatste twee tabellen een afdoende verklaring.

Het gewone verschijnsel, dat de loonstijging bij die der prijzen achterblijft, doet zich ook in Italië voor. Volgens de statistiek der Staats-ongevallenverzekering stond het loonpeil voor handarbeiders, aldus de „Frkf. Ztg.” in het vierde kwartaal 1924 op 487 (1913 = 100). Het werkelijke loon moet sinds 1920 met 1/3 gedaald zijn.

Daarin ligt dan hoogstwaarschijnlijk ook wel de verklaring van het feit, dat terwijl de export van bijna alle industrie-producten toeneemt en de Italiaansche textielindustrie de markten van den Levant en Zuid-Amerika beheerscht en haar afzet ook naar het Verre Oosten snel vergroot, de zaken, die voor de binnenlandsche markt arbeiden, over een slependen afzet klagen.

MAANDCIJFERS.

POSTCHEQUE EN GIRODIENST.

	December 1924		Januari 1925	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Aantal rekeningen op ult ^o ..	108.176		108.010	
Ontv. stortingen ..	285.497	59.864.998	351.930	66.383.824
Uitbet. chèques ..	75.307	82.693.429	92.463	32.131.384
Bijschrijvingen ..	600.849	288.483.846	796.846	364.792.829
waarvan in giro		229.505.768		297.791.240
Afschrijvingen ..	394.022	313.217.249	538.205	320.374.784
waarvan in giro		229.505.768		297.791.240
Gezamenlijk te goed op ult ^o ..		175.115.155		210.499.592
Belegd		56.290.696		62.124.619

RIJKSPPOSTSPAARBANK.

	DECEMBER		
	1922	1923	1924
Inlagen	f 9.690.393	f 9.776.158	f 9.493.482
Terugbetalingen ..	8.348.775	9.321.152	9.901.463
Tegoed der inleggers op ultimo	290.899.479	297.950.153	299.410.243
Nom. bedr. der uitst. staatsschuldboekjes op ultimo	44.932.750	44.805.800	43.690.750
Spaarbankboekjes:			
Aantal nieuw uitgegeven.....	8.977	9.984	9.699
Aantal geheel afbetaald	7.101	7.821	8.009
Aantal in omloop op ultimo	1.938.166	1.953.929	1.968.368

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK.

	Januari 1925		Januari 1924	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders	59.812	f 2.709.367.000	84.720	f 2.462.076.000
waarvan door de H.-bank plaatselijk	43.727	2.378.361.000	48.647	2.119.967.000
Ter voldoening van Rijksbelast.	2.116	9.312.000	6.554	9.906.000

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Disc. Wissels. 4 15 Jan. '25	Zwits. Nat. Bk. 4 16 Juli '23
Bk. Bel. Binn. Eff. 4 15 Jan. '25	N. Bk. v. Denem. 7 17 Jan. '24
Vrsch. in R.C. 5 15 Jan. '25	Zweedsche Rbk 5 1/2 8 Nov. '23
Javasche Bank .. 4 1/2 20 Oct. '24	Bank v. Noorw. 6 26 Nov. '23
Bank van Engeland 5 5 Mrt. '25	Bk. v. Tsjecho-slowakijë. — 6 27 Mei '24
Duitsche Rijksbk. 9 26 Feb. '25	N. Bk. v. O'rijk. 13 6 Nov. '24
Bank v. Frankrijk 7 11 Dec. '24	N. Bk. v. Hong. 12 18 Sept. '24
Belgische Nat. Bnk. 5 1/2 22 Jan. '23	Fed. Res. Bank N.Y. 3 1/2 26 Feb. '25
Bank v. Spanje .. 5 33 Mrt. '23	Z.-Afr. Res. bnk 5 1/2

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	New York	
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto (3 mnd.)	Part. disconto	Part. disconto (3 mnd.)	Call-money ¹⁾
7 Mrt. '25	2	2	4 1/2 - 3/8	—	3 1/8	3 1/2 - 3/4
2-7 M. '25	2 - 1/8	1 3/4 - 2	4 1/2 - 1 1/8	—	3 1/8	3 1/2 - 4 1/4
23-28 F. '25	1 3/4 - 7/8	1 3/4	3 1/2 - 4 1/4	—	3 1/8 - 3/8	4 1/2 - 5 1/4
16-21 „ '25	1 3/4 - 2 1/8	1 3/4 - 2	3 1/2 - 3/4	—	3 1/4	3 - 4 1/4
3-8 M. '24	4 1/8 - 5	5 - 5 1/4	3 1/2 - 7/16	—	—	4 1/2 - 3/4
5-10 M. '23	3 - 3 1/4	2 1/2 - 3 1/4	2 1/2 - 1/2	—	—	4 1/2 - 5 1/4
20-24 Jli '14	3 1/8 - 3/16	2 1/2 - 3 1/4	2 1/4 - 3/4	2 1/8 - 1/2	—	1 1/2 - 2 1/2

¹⁾ Koers v. 6 Maart en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

WISSELKOERSEN. ²⁾

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York ^{*)}	Londen ^{*)}	Berlijn ^{*)}	Parijs ^{*)}	Brussel ^{*)}	Batavia ¹⁾
3 Mrt. 1925	2.50 1/2	11.92 3/4	59.65	12.67 1/2	12.58 1/2	99 1/4
4 „ 1925	2.50 1/2	11.93 3/8	59.65	12.72 1/2	12.60	99 1/4
5 „ 1925	2.50 3/16	11.94 1/2	59.61	12.75	12.62 1/2	99 1/4
6 „ 1925	2.50 3/16	11.94 1/2	59.60	12.85	12.65	99 1/4
7 „ 1925	—	11.94	59.60	13.02	12.70	99 1/8
9 „ 1925	2.50 3/16	11.93 3/4	59.60	12.93	12.61	99 1/2
Laagsted. w. ¹⁾	2.50 1/4	11.91 1/2	59.55	12.61	12.51	99
Hoogsted. w. ¹⁾	2.50 3/8	11.95 1/2	59.70	13.03	12.72	99 3/4
2 Mrt. 1925	2.50 3/8	11.93 3/8	59.62 1/2	12.78	12.55	99 1/4
23 „ 1925	2.49 3/8	11.87 1/2	59.42 1/2	12.97 1/2	12.55	99 1/4
Muntpariteit	2.48	12.10	59.26	48.—	48.—	100

Data	Zwitserland ^{*)}	Weenen ^{*)}	Praag ¹⁾	Boekarest ¹⁾	Milaan ^{**)}	Madrid ^{**)}
3 Mrt. 1925	48.20	35.32 1/2	7.41	1.26	10.01 1/2	35.47 1/2
4 „ 1925	48.20	35.32 1/2	7.44	1.24	10.04	35.52 1/2
5 „ 1925	48.15	35.30	7.43	1.24	10.14	35.55
6 „ 1925	48.17 1/2	35.30	7.42 1/2	1.24	10.21	35.53
7 „ 1925	48.20	35.30	7.44	1.24	—	—
9 „ 1925	48.20	35.28	7.44	1.24	10.27	35.52 1/2
Laagsted. w. ¹⁾	48.07 1/2	35.10	7.39	1.20	9.98	35.42 1/2
Hoogsted. w. ¹⁾	48.25	35.50	7.46	1.32 1/2	10.30	35.60
2 Mrt. 1925	48.17 1/2	35.15	7.41	1.26	10.10	35.52 1/2
23 „ 1925	47.95	0.0035 1/4	7.40	1.26	10.22	35.41
Muntpariteit	48.—	—	50.41	48.—	48.—	48.—

Data	Stockholm ^{*)}	Kopenhagen ^{*)}	Oslo ^{*)}	Hel-sing-fors ¹⁾	Buenos-Aires ¹⁾	Montreal ¹⁾
3 Mrt. 1925	67.50	44.80	38.35	6.30	99 3/8	2.50
4 „ 1925	67:50	44.95	38.25	6.30	99 1/2	2.50
5 „ 1925	67.50	44.75	38.25	6.30	99 1/8	2.49 7/8
6 „ 1925	67.45	44.85	38.25	6.30	99 3/8	2.49 3/8
7 „ 1925	67.45	44.85	38.20	6.32 1/2	99 1/8	2.49 3/4
9 „ 1925	67.45	44.85	38.25	6.30	99 1/4	2.50
Laagsted. w. ¹⁾	67.30	44.55	38.05	6.27 1/2	99	2.49 1/4
Hoogsted. w. ¹⁾	67.60	44.95	38.30	6.35	99 3/4	2.50 1/4
2 Mrt. 1925	67.50	44.70	38.15	6.30	99 3/8	2.49 3/4
23 „ 1925	67.30	44.40	38.—	6.29	98 3/8	2.49 1/4
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	105	2.48

^{*)} Noteering te Amsterdam. ^{**)} Noteering te Rotterdam.

¹⁾ Particuliere opgave.

²⁾ De vorige week is tot ons leedwezen als berichtsperiode 23-28 Februari aangegeven. Dit moest zijn 24 Febr.-2 Mrt. Alle data waren dus een dag te vroeg, behalve 28 Feb. waarvoor 2 Maart gelezen moet worden.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p.100 fr.)	Berlijn (\$ p.100 Mk.)	Amsterdam (\$ p.100 gld.)
3 Maart 1925	4,76 1/4	5,04	23,80	39,42
4 " 1925	4,76 3/4	5,04	23,80	39,94
5 " 1925	4,77	5,10	23,80	39,94
6 " 1925	4,76 1/2	5,19	23,80	39,94
7 " 1925	4,76 1/2	5,19	23,80	39,92
9 " 1925	4,76 1/2	5,11	23,80	39,93
24 Febr. 1925	4,76 1/2	5,19	23,80	40,07
Muntpariteit ...	4,8667	19,30	23,81 1/2	40 1/16

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN TE LONDEN

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	21 Febr. 1925	28 Febr. 1925	27 Maart '25 Laagste	7 Mrt. 1925 Hoogste
Alexandrië	Piast. p. £	97 15/32	97 15/32	97 1/8	97 9/16
*Bangkok	Sh. p. tical	1/10 1/8	1/10 1/8	1/10 1/8	1/10 1/8
B. Aires 1)	d. p. \$	45 3/8	45 3/8	45 3/16	45 3/16
Calcutta	Sh. p. rup.	1/6	1/6	1/5 15/16	1/6 1/16
Constantin.	Piast. p. £	912 1/2	952 1/2	940	965
Hongkong	Sh. p. \$	2/3 29/32	2/3 29/32	2/3 1/2	2/4 1/16
Lissabon 1)	d. per Mil.	2 13/32	2 13/32	2 3/8	2 1/16
Mexico	d. per \$	26	26	25	27
Montevideo 1)	d. per \$	47 3/8	47 3/8	47	48 1/8
Montreal	\$ per £	4.77 1/8	4.76 1/8	4.76	4.78 3/8
R.d.Janeiro 1)	d. per Mil.	5 1/8	5 1/8	5 1/2	5 19/32
Shanghai	Sh. p. tael	3 13/16	3 1 13/16	3/1	3 2 1/2
Singapore	id. p. \$	2 4 1/16	2 4 1/16	2 4	2 4 1/16
Valparaiso 2)	peso p. £	43.00	42.80	42.90	43.20
Yokohama	Sh. p. yen	1/7 25/32	1/7 29/32	1/7 3/4	1 8/8

* Koersen der voorafgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg. 3) Nominaal.

ZILVERPRIJS 1)

	Londen	N.York 2)
2 Mrt. 1925	32 1/8	68 1/2
3 " 1925	32 3/16	68 1/2
4 " 1925	32 3/16	68 1/2
5 " 1925	32 1/16	68 1/8
6 " 1925	32 1/8	68
7 " 1925	32 3/16	68 1/8
8 Mrt. 1924	33 5/8	64
20 Juli 1914	24 1/16	54 1/8

GOUDPRIJS 3)

	Londen
2 Mrt. 1925	86/10
3 " 1925	86/10
4 " 1925	86/9
5 " 1925	86/9
6 " 1925	86/8
7 " 1925	—
8 Mrt. 1924	96/1
20 Juli 1914	84/10

1) p. oz. stand. 2) Foreign silver. 3) p. oz. fine.

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

De Minister van Financiën maakt bekend:

Vorderingen	2 Maart 1925	9 Maart 1925
Saldo bij Nederl. Bank	f —	f —
Saldo bij betaalmeesters	5.267.157,11	5.191.189,46
Voorschot op ult. Jan. 1925 aan de gemeenten op voor haar door Rijk te heffen gem. ink.bel. en opcenten op Rijksink.bel.	74.130.993,09	74.130.993,09
Voorsch. aan de koloniën	15.326.574,42	14.844.780,26
Voorsch. a. h. buitenland	216.717.201,22	217.140.153,63
Daggeldleeningen tegen onderp. v. schatk.papier	—	—

Verplichtingen.	2 Maart 1925	9 Maart 1925
Voorsch. door de Ned. Bank	f 13.450.511,38	f 14.450.038,40
Schatkistbilj. in omloop 1)	172.082.000,—	165.906.000,—
Schatkistprom. in omloop	108.490.000,—	115.490.000,—
Waarv. direct bij Ned. Bk.	—	5.000.000,—
Zilverbons (met inbegrip v. de bedragen bij de betaalmeesters in kas)	21.243.501,—	21.105.335,50
Door den Postch.- en Giro-dienst in 's Rijks Schatkist gestort	39.343.601,53	38.915.271,25

1) Waarvan f 37.056.000 vervallen op of na 1 April 1927.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

De Minister van Koloniën maakt bekend:

	28 Februari 1925	7 Maart 1925
Voorschot uit 's Rijks kas aan N.-I.	f 5.583.000,—	f 5.166.000,—
Ind. Schatk.prom. in oml.	70.000.000,—	70.000.000,—
Voorsch. Jav.Bk. aan N.-I.	3.212.000,—	6.103.000,—
Muntbiljetten in omloop.	35.858.000,—	35.321.000,—
Ten voordeele v. N.-I. geboekt beleggingsgeld v. h. N.-I. muntfonds	4.683.000,—	4.682.000,—
Totaal	f 119.336.000,—	f 121.272.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 9 Maart 1925

Activa.		
Binnenl. Wis-sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 41.521.582,86 Bijbnk. " 21.878.257,47 Ag.sch. " 39.357.961,72	f 102.757.802,05
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. f 121.205.346,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	—	121.205.346,—
Beleeningen	Hfdbk. f 71.919.685,52 incl. vrsch. Bijbnk. " 10.202.185,22 in rek.-crt. Ag.sch. " 69.340.030,22 op onderp. f 151.461.900,96	—
Op Effecten	f 149.402.550,96	—
Op Goederen en Spec.	2.059.350,—	151.461.900,96
Voorschotten a. h. Rijk	—	12.837.855,—
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud f 56.283.740,— Muntmat., Goud " 448.200.741,56 f 504.484.481,56	—
Munt, Zilver, enz.	20.333.432,69	—
Muntmat., Zilver	—	524.817.914,25
Effecten	Belegging Res.fonds. f 5.652.695,17 id. van 1/2 v. h. kapit. " 3.999.926,63	9.652.621,80
Gebouwen en Meub. der Bank	—	5.212.500,—
Diverse rekeningen	—	81.404.296,73
		f 1.009.350.236,79
Passiva.		
Kapitaal	—	20.000.000,—
Reservefonds	—	5.655.237,53
Bijzondere reserve	—	8.235.000,—
Bankbiljetten in omloop	—	900.867.165,—
Bankassigatiën in omloop	—	1.329.138,37
Rek.-Cour. f Het Rijk	—	—
saldo's: Anderen	53.617.397,22	53.617.397,22
Diverse rekeningen	—	19.646.298,67
		f 1.009.350.236,79
Beschikbaar metaalsaldo	—	f 333.285.042,76
Op de basis van 1/2 metaaldekking	—	142.122.302,64
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is.	—	1.666.425.210,—
		Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opschb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Deckings perc.
9 Mrt. '25	504.484	20.333	900.867	54.947	333.285	55
2 " '25	504.484	20.613	911.541	49.406	332.538	54
23 Febr. '25	504.485	19.427	879.793	65.650	334.452	55
16 " '25	504.511	19.285	892.178	65.073	331.949	55
9 " '25	504.511	17.441	902.701	55.387	329.937	54
2 " '25	504.501	15.755	921.731	51.937	325.124	53
10 Mrt. '24	581.711	9.915	999.070	23.576	386.508	58
25 Juli '14	162.114	8.228	310.437	6.198	43.521 1)	54

Data	Totaal bedrag disconto 2)	Hiervan Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenland	Diverse rekeningen 2)
9 Mrt. 1925	102.758	5.000	151.462	121.205	81.404
2 " 1925	100.491	—	155.902	132.174	70.813
23 Febr. 1925	102.576	—	149.805	127.872	75.976
16 " 1925	104.392	—	152.049	123.471	85.869
9 " 1925	109.294	—	151.433	120.130	92.689
2 " 1925	112.907	—	160.790	123.178	93.650
10 Mrt. 1924	253.945	84.000	131.939	24.243	43.024
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

1) Op de basis van 1/2 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

SURINAAMSCH-BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opschb. schulden	Discont.	Div. rekeningen 1)
24 Jan. 1925	1.086	1.494	924	1.044	433
17 " 1925	1.076	1.537	941	1.041	474
10 " 1925	1.060	1.592	969	1.048	576
3 " 1925	1.060	1.742	847	1.059	552
27 Dec. 1924	1.067	1.511	882	1.065	641
26 Jan. 1924	1.175	1.442	835	1.099	407
5 Juli 1914	645	1.100	560	735	396

1) Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opetschb. metaalschulden	Beschikb. metaalsaldo
28 Feb. 1925	185.750		272.500	70.000	117.250
21 " 1925	185.750		274.000	72.000	116.550
14 " 1925	184.750		278.500	74.000	114.250
7 Feb. 1925	133.606	51.800	280.568	75.244	115.032
31 Jan. 1925	133.542	51.613	276.526	90.971	112.453
24 " 1925	133.666	51.789	276.119	99.113	111.203
17 " 1925	133.670	51.400	280.922	99.859	109.651
1 Mrt 1924	154.775	64.297	258.138	84.863	151.264
3 Mrt 1923	158.648	59.440	264.548	104.278	145.037
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ^a

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaal.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dekkingspercentage
28 Feb. 1925		109.890		***	54
21 " 1925		106.720		***	54
14 " 1925		114.710		***	52
7 Feb. 1925	20.982	17.979	59.009	77.246	52
31 Jan. 1925	29.357	17.803	66.961	78.327	51
24 " 1925	30.102	17.284	65.583	84.355	49
17 " 1925	30.357	16.803	75.630	83.966	49
1 Mrt 1924	34.746	19.922	70.571	24.067	64
3 Mrt 1923	36.080	35.069	63.999	32.884	59
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis $\frac{1}{3}$ metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes			Dekkingsperc. ¹⁾
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.	
4 Mrt 1925	128.611	124.827	284.019	27.000	234.607	
25 " 1925	128.587	124.803	281.165	27.000	231.779	
18 " 1925	128.579	124.232	282.020	27.000	232.687	
11 " 1925	128.577	124.848	283.013	27.000	233.699	
4 " 1925	128.573	125.465	282.879	27.000	234.139	
28 Jan. 1925	128.570	124.456	281.240	27.000	231.935	
5 Mrt 1924	128.102	126.020	279.952	27.000	235.117	
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—	

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekkingsperc. ¹⁾
4 Mrt '25	43.607	80.049	9.825	119.105	23.535	18 $\frac{1}{2}$
25 Feb. '25	41.927	74.400	16.144	105.543	23.534	19 $\frac{3}{8}$
18 " '25	43.942	75.045	13.705	111.244	24.097	19 $\frac{1}{2}$
11 " '25	45.820	73.460	9.569	115.081	23.479	18 $\frac{7}{8}$
4 " '25	67.503	73.688	11.049	134.913	22.858	15 $\frac{3}{8}$
28 Jan. '25	50.038	73.991	22.550	107.271	23.863	18 $\frac{3}{8}$
5 Mrt '24	49.402	70.246	12.758	110.466	21.832	17 $\frac{7}{1}$
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 $\frac{3}{8}$

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarv. in het buit.	Zilver	Te goed in het buit.	Buit. gew. voorsch. a.d. Staat	Schatkistbiljetten ¹⁾	Wissels
5 Mrt '25	5.546	1.864	306	573	21.900	4.942	6.467
26 Feb. '25	5.546	1.864	306	574	21.900	4.925	5.101
19 " '25	5.546	1.864	305	573	21.900	4.920	5.000
12 " '25	5.546	1.864	305	573	21.900	4.916	4.807
5 " '25	5.546	1.864	305	573	21.900	4.905	6.301
6 Mrt '24	5.541	1.864	298	576	23.100	4.635	4.378
23 Juli '14	4.104	—	639	—	—	—	1.541

Data	Waarvan op het buit.	Uitgestelde Wissels	Beleeningen	Circulatie	Rekg. Courant	
					Particulieren	Staat
5 Mrt '25	24	8	2.998	40.887	2.105	10
26 Feb. '25	17	8	2.974	40.792	2.014	13
19 " '25	17	8	3.005	40.771	1.929	13
12 " '25	23	8	3.072	40.778	1.878	10
5 " '25	20	8	2.938	40.859	2.006	9
6 Mrt '24	31	13	2.495	40.266	2.367	13
23 Juli '14	24	13	2.445	38.895	2.229	24

¹⁾ In disc. genomen wegens voorsch. v. d. Staat a. buit. regeeringen.

DUITSCHER RIJKS BANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit. tenl. circ. banken ¹⁾	Devisen als gouddekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
28 Feb. 1925	907,3	207,3	302,4	1.737,2	90,2
23 " 1925	880,0	201,4	293,3	1.485,2	15,9
14 " 1925	865,8	198,7	288,6	1.574,8	31,6
7 " 1925	844,8	198,7	281,6	1.646,8	47,1
31 Jan. 1925	834,2	198,7	278,1	1.770,7	81,7
23 " 1925	813,1	198,7	271,0	1.607,7	-7,4
23 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa ²⁾	Circulatie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva	Schuld aan Rentebank
28. Febr. 1925	112,1	1.683,6	2.106,2	917,5	1.517,0	237,7
23 " 1925	110,2	1.689,0	1.682,8	1.021,6	1.474,7	266,6
14 " 1925	110,1	1.629,4	1.760,0	929,3	1.486,3	290,2
7 " 1925	109,9	1.627,5	1.839,5	818,7	1.533,2	326,1
31 Jan. 1925	110,1	1.506,6	1.901,3	746,8	1.534,4	347,6
23 " 1925	110,0	1.747,6	1.556,0	990,2	1.612,6	378,4
23 Juli 1914	330,8 ²⁾	200,4	1.890,9	944,4	40,0	—

¹⁾ Onbelast. ²⁾ W.o. schatk.papier. ³⁾ W.o. Rentenbanscheine: 28, 23, 14, 7 Febr., 31, 23 Jan. resp. 240,7; 370,4; 312,4; 261,7; 186,4; 377 mill. f.

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Metaal incl. buit. tenl. saldi	Beleeningen van tegoed in h. buit.	Beleeningen van promiss. d. provincien	Binnenlandsche wissels	Beleeningen	Voorschot aan den Staat	Circulatie	Rekg. Crt. Particulieren
26 Feb. '25	377	85	480	1.325	356	5.200	7.599	225
19 " '25	377	85	480	1.293	362	5.200	7.567	181
12 " '25	377	85	480	1.348	328	5.200	7.630	169
5 " '25	377	85	480	1.441	389	5.200	7.641	213
29 Jan. '25	377	85	480	1.545	332	5.200	7.648	258
6 Mrt '24	360	85	490	1.343	457	5.300	7.603	201

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herdisc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
18 Feb. '25	2.905,3	1.752,1	139,9	342,5	311,7
11 " '25	2.896,3	1.760,7	144,7	331,8	324,6
4 " '25	2.920,9	1.777,9	143,7	322,4	308,0
28 Jan. '25	2.939,4	1.784,3	143,2	273,7	307,8
21 " '25	2.944,7	1.795,3	138,7	202,8	306,2
14 " '25	2.953,0	1.790,0	138,7	261,8	323,9
20 Feb. '24	3.125,5	2.161,8	111,9	496,1	253,5

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dekkingsperc. ¹⁾	Algem. Dekkingsperc. ²⁾
18 Feb. '25	378,2	1.698,9	2.257,1	113,5	73,4	77,0
11 " '25	390,1	1.713,7	2.242,5	112,3	73,0	76,9
4 " '25	388,8	1.690,4	2.267,6	112,3	73,8	77,4
28 Jan. '25	394,1	1.684,3	2.265,2	112,2	74,4	78,0
21 " '25	423,5	1.698,6	2.216,1	112,2	75,2	78,8
14 " '25	486,9	1.738,0	2.330,3	112,2	72,5	76,0
20 Feb. '24	141,7	2.023,8	1.951,6	110,7	78,6	81,4

¹⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeischbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Disconto's en beleeningen	Beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
11 Feb. '25	739	13.115	5.432	1.651	18.131	4.925
4 " '25	740	13.113	5.453	1.655	18.073	4.900
28 Jan. '25	736	13.051	5.488	1.640	18.012	4.863
21 " '25	736	13.087	5.548	1.802	18.147	4.869
14 " '25	736	13.123	5.557	1.720	18.344	4.853
13 Feb. '24	759	11.935	4.484	1.416	15.661	4.132

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wkelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 9 Maart 1925.

Toen de wijziging van het disconto te Londen waarop elders in dit nummer uitvoerig wordt ingegaan, officieel was vastgesteld, heeft het koersverloop een zich duidelijker afteekende richting ingeslagen. Deze kwam voornamelijk tot uiting in een daling van de koersen der obligaties, waarbij echter dadelijk dient te worden opgemerkt, dat later een herstel zijn intrede heeft kunnen doen. Zoo is bv. het disagio, waarmede de obligaties, welke onlangs onder de bepalingen der Trade Facilities Act zijn uitgegeven, iets verminderd.

Te Parijs is, in direct verband met de verbetering van den koers van het Fransche betaalmiddel, de aandacht ietwat afgeleid van arbitragefondsen en hebben Fransche obligaties en aandelen hiervan kunnen profiteren. De betere koers van den franc wordt ter beurze van Parijs toegeschreven aan het einde van de debatten omtrent de staatsbegroting en aan het afsluiten van een voorloopige overeenkomst betreffende den handel tusschen Frankrijk en Duitschland. Tot de vaste houding van Fransche staatsfondsen heeft voorts bijgedragen de aanvaarding van het wetsontwerp, waarbij wordt bepaald, dat de wettelijke reserve van N. V. in deze staatsfondsen moet worden belegd.

Te Berlijn is de beurs bijna voortdurend zeer lusteloos geweest. Verschillende oorzaken hebben hiertoe bijgedragen. Bij de spoorwegen is een staking dreigende, terwijl het overlijden van den president van de republiek den politieken strijd opnieuw in het middelpunt der belangstelling heeft gebracht. De berichten van de Leipziger Messe hebben voorts geen opgewekten toon doen hooren. Verder heeft de publicatie van de cijfers omtrent den buitenlandschen handel teleurstelling gewekt. Niet alleen is dit het geval geweest ten opzichte van de passiviteit van de handelsbalans, doch ook ten aanzien van de exportcijfers. De zeer groote importen van het vorig jaar hadden de verwachting doen ontstaan, dat deze zich later zouden manifesteren in een vergrooten uitvoer; nu dit niet het geval blijkt te zijn, reageert de fondsenmarkt hierop door een lusteloze houding. De ernstigste factor wordt echter gevormd door de omvangrijke engagementen van de termijnmarkt. Dientengevolge worden thans reeds pogingen aangewend om verplichtingen, welke aan het einde der maand vervallen, af te wikkelen, resp. over te brengen naar latere tijdstippen, hetgeen met realisaties gepaard gaat.

Te New York is het onmiddellijk gevolg van de discontoverhoging van de Federal Reserve Bank daar ter plaatse geweest een vermindering van de activiteit op de fondsenmarkt. Tevens is de beurs eenigszins nerveus geworden, doordat de sterk uitgebreide productie van allerlei artikelen een prijsdaling te voorschijn heeft geroepen, hoewel deze nog niet van groote beteekenis kan worden genoemd.

Ten onzent is de fondsenmarkt gedurende het grootste deel van de berichtswEEK, met uitzondering van enkele afdeelingen, kalm geweest. Toch was de grondtoon over het algemeen vast te noemen. Een uitzondering hierop heeft de markt voor *beleggingsfondsen* gemaakt, ondanks het feit, dat de geldkoers ook thans nog zeer laag is gebleven. Er is echter iets meer aanbod gekomen van nieuwe beleggingsobjecten, o.a. de conversieleening van de gemeente Amsterdam — welke slechts gedeeltelijk voor conversiedoeleinden is benut, zoodat de geldmarkt hierin een gedeelte der liquide middelen kon beleggen —, de obligatieleening der Deli Spoorweg Maatschappij, die van Fr. 50 miljoen obligaties der Zwitsersche Staatsspoorwegen, enz. In verband hiermede en wellicht mede als gevolg van de vrees voor een verstrooving van onze geldmarkt, nu in de overige landen de rente-tarieven veel hooger zijn, is een lichte reactie op de markt voor beleggingspapieren ingetreden. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 103¹/₈, 103¹/₁₀; 4¹/₂ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 92¹/₄, 91¹/₈; 7 pCt. Ned. Indië: 103³/₃₂, 102¹/₈, 102¹³/₃₂; 4¹/₂ pCt. Post Tabak: 50¹/₂, 51, 53; 5 pCt. Brazilië 1913: £ 20-100: 55, 55¹/₄, 55¹/₈; 8 pCt. Sao Paulo 1921: 99⁵/₈, 98¹/₄, 98¹/₂.

Van de aandelenmarkten hebben meer in het bijzonder *rubberaandelen* sterk de aandacht getrokken. De voortdurende daling van de zichtbare voorraden, de berekeningen omtrent de productie in het loopende jaar — waaruit sommigen zelfs de mogelijkheid van een tijdelijk tekort concluderen — de vaste houding van de markt voor het product zelve zijn alle factoren geweest, welke tot vrij omvangrijke aankopen van de rubberfondsen hebben geleid. Toch zijn de voordelige koersverschillen geenszins buitensporig geworden, althans niet voor de ruim verhandelde waarden. Tegenover de onttegenzeggelijk ruime vraag,

vooral op den laatsten dag der berichtperiode, kon eveneens ruim aanbod, uit winstnemingen, worden gesteld. De kooplust was echter steeds grooter, zoodat zelfs op het verhoogde peil nog voldoende animo bleef bestaan. Amsterdam Rubber Cult. Mij.: 173¹/₈, 181¹/₄, 186, 190; Ind. Rubber Comp.: 247¹/₄, 256, 266; Kendeny Lemboe: 212¹/₈, 218, 224; Oost Java Rubber: 275, 282¹/₄, 285¹/₂; Serbadjadi: 217¹/₂, 220¹/₄, 223¹/₂; Tjiboeni Tjip: 112, 115¹/₄, 116; Wai Sumatra Rubber: 142, 147, 151¹/₂.

Voor *tabaksaandelen* was het verloop teleurstellend. Ondanks het feit, dat de prijzen, op de eerste voorjaars-inschrijving van Sumatratobak, bevredigend zijn geweest — wel bleven zij onder het niveau van het vorig jaar, doch dit was algemeen verwacht — werkte het vooruitzicht op geringer kooplust voor de volgende inschrijvingen drukkend op de koersen der desbetreffende aandelen. De sterkste invloed heeft hier het besluit uitgeoefend, dat de Deutsche handelaars hebben genomen, om gezamenlijk op de voor hen geschikte partijen biedingen uit te brengen, waardoor een element van voor de importeurs gunstige concurrentie werd uitgeschakeld. Arendsburg: 400, 404, 393; Deli Batavia, 358, 360, 354, 351¹/₄; Deli-Mij. 374, 377¹/₄, 365¹/₄; Senembah 385¹/₂, 391¹/₄, 386.

Petroleumaandelen zijn zoo goed als verlaten gebleven. Noch van buitenlandsche zijde, noch van het Nederlandsch publiek of den beurshandel is eenige stimulans uitgegaan, zoodat de koersen ook nagenoeg geen variaties hebben aangetoond. Indien er van koerswijzigingen sprake is geweest, waren deze echter lichtelijk naar omlaag gericht. Dordtsche Petroleum: 380, 385¹/₂, 381¹/₂; Geconsolideerde Petroleum: 186, 188¹/₄, 186¹/₂; Kon. Ned. Petroleum: 407, 412¹/₂, 406¹/₂.

Suikeraandelen daarentegen waren weder goed van toon. Na een korten tijd veronachtzaamd te zijn geweest, hebben de hoogere Cubanoteeringen alsmede de activiteit van de V.J.S.P., welke reeds biedingen voor oogst 1926 wenscht te aanvaarden, de aandacht weder naar deze afdeeling terug gevoerd. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 168, 167¹/₄, 170¹/₂; Handels Verg. Amsterdam: 486¹/₂, 496, 501¹/₂; Java Cultuur Mij.: 367¹/₄, 375, 373; Ned. Ind. Suiker: 245, 252, 254¹/₄. Poerworedjo: 127¹/₈, 129¹/₈, 130¹/₄; Suiker Cultuur Mij. 266, 270, 169¹/₂.

De *Scheepvaartafdeeling* was wederom stil; de lichte verhooging van het indexcijfer voor vrachtprijzen, zooals de „Economist” dit berekent, heeft geen invloed van beteekenis uitgeoefend. Holland-Amerika Lijn: 65¹/₄, 64¹/₂, 65; Java China-Japan Lijn: 106¹/₄, 106, 105¹/₂; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 74¹/₄, 73¹/₄; Ned. Scheepvaart Unie: 134¹/₄, 135¹/₄, 136¹/₄; „Stoomvaart Mij. Nederland”: 159¹/₄, 157¹/₂, 158¹/₄.

Industriele aandelen hebben voor sommige soorten daarentegen sterk de aandacht getrokken. In de eerste plaats is dit voor aandelen Jurgens het geval geweest, welke hun koers aanmerkelijk hebben kunnen verbeteren. Het bericht van den verkoop van een partij aandelen naar Londen heeft hier groote speculatieve aankopen doen ontstaan. Vervolgens waren aandelen Philips op sommige dagen vrij sterk gevraagd, waaraan de koers echter vrij sterk weerstand heeft kunnen bieden. Na een lichte inzinking hebben voorts aandelen in kunstzijdefabrieken zich kunnen herstellen. Centrale Suiker Mij. 118¹/₄, 119, 120; Hollandische Kunstzijde Ind.: 160¹/₄, 159, 157¹/₂; Jurgens: 81¹/₄, 85¹/₄, 88¹/₄; Leerdam Glasfabriek: 28, 30, 34; Ned. Gist- & Spiritusfabr.: 374¹/₄, 377, 375¹/₂; Ned. Kunstzijde fabriek: 359, 353¹/₄, 359. Philips' Gloeilampen 345, 342¹/₂, 350; R'dam Droogdok: 178¹/₄, 172¹/₄, 176¹/₂.

Mijnaandelen waren vrijwel verlaten, doch het koerspeil bleef nagenoeg stabiel, met zelfs kleine verbeteringen voor sommige soorten. Bolang Mingendou: 70 (ex div.) 65, 62¹/₂; Billiton Mij. 1ste Rubriek: 485, 486; Redjang Lebong Mijnbouw Mij.: 259, 251, 256.

Bankaandelen waren iets in reactie, vermoedelijk in overeenstemming met de iets luiere tendens voor beleggingspapieren. Amsterdamsche Bank 142¹/₄, 140, 141¹/₄; Incasso Bank: 105¹/₄, 105¹/₂; Koloniale Bank: 189¹/₄, 190¹/₄, 193¹/₂; Ned. Ind. Handelsbank: 144¹/₄, 144¹/₈, 146. Ned. Handel Mij.: 131¹/₂, 130¹/₈; R'damsche Bankvereniging: 75¹/₂, 76; Twentsche Bank: 117.

De *Amerikaansche markt* was stil en, in aansluiting aan New York, iets lager. American Car. Cy 178 (ex div.); American Car & Foundry: 216, 225; Anaconda Copper: 88¹/₄, 86¹/₈, 87¹/₈; Studebaker: 1142¹/₄, 1114 (ex div.) 1119, 1115; United States Steel Cy: 124¹/₂, 126¹/₂, 124¹/₂; Atchison Topeca: 125¹³/₁₆, 124¹/₈ (ex div.), 122³/₄; Baltimore & Ohio: 82¹/₄, 80¹/₄ (ex div.), 83¹/₂; Erie: 33, 32¹/₄; St. Louis & San Fransisco: 72¹/₈, 71¹/₈; Union Pacific: 152, 152¹/₈; Wabash Railway: 24¹/₁₆, 25¹/₈, 24¹³/₁₆.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 10 Maart 1925.

In ons vorige weekbericht spraken wij de vrees uit, dat aan de Noord-Amerikaansche graanmarkten weder een periode van prijsfluctuaties voor broodgraan was aangebroken, die aan de markt het nerveuze karakter zou kunnen hergeven, dat haar in het einde van Januari en het begin van Februari kenmerkte. Werkelijk is het deze week daartoe gekomen. De tarwemarkt werd de laatste weken vooral beheerscht door de mate, waarin de invoerlanden als koopers optraden, en daar deze sedert het midden van Februari een geregelden en bevredigenden kooplust toonden, had in de uitvoerlanden de markt een stabielere aanzien gekregen met geleidelijke prijsstijgingen, die te Chicago en Winnipeg den tarweprijs in de eerste dagen van Maart weder nabij dit hooge peil van een maand tevoren had gebracht. Daarvan was eenige vermindering in de Europeesche vraag het gevolg, terwijl bovendien de in Zuid- en Oost-Europa gevallen regen daar de vooruitzichten voor den nieuwen oogst verbeterde en met de inkoop voor de dekking der behoeften gedurende het restant van het oude seizoen minder haast werd gemaakt. De eenigszins verminderde Europeesche kooplust maakte dadelijk in Amerika grooten indruk en in enkele dagen daalden voor oude tarwe de prijzen aan de termijnbeurs te Chicago en Winnipeg ongeveer 9 pCt. Vooral 4 en 6 Maart waren zeer flauwe dagen en de ondernemingslust in Europa werd daardoor verminderd. Minder dan anders dikwijls bij zulke prijsdalingen het geval is, onthielden de invoerlanden zich echter ditmaal van inkoop tot de gedaalde prijzen. Toen reeds in het begin der week de markt een flauwer aanzien gekregen had, bleef in Engeland de vraag nog goed en ook verschillende markten van het vasteland zetten hun inkoop voort, zij het dan ook in wat geringere mate dan in de voorafgaande week. De in Europa aanwezige voorraden aan buitenlandsche tarwe zijn dan ook over het algemeen niet groot. Bovendien kwamen uit Britsch-Indië ongunstige berichten over den nieuwen tarweoogst, die daar in verschillende belangrijke streken onder droogte te lijden had, en de Engelsche markt behield hierdoor, alsmede tengevolge van de geregelde vraag der maalindustrie in het begin der week nog een bevredigenden omzet. Zeer groote verschepingen uit Australië en Argentinië tezamen met de flauwe Noord-Amerikaansche markten lieten later niet na de zaken te doen afnemen. Ook de goede vooruitzichten voor de nieuwe wintertarwe der Vereenigde Staten lieten zich gelden. Deze zijn voor den prijsloop aan de tarwemarkt tegenwoordig reeds van groote beteekenis, omdat daaryan sterk zal afhangen, in welk tempo de oude tarwe aan de markt wordt gebracht. Men hoort weliswaar nog steeds over ongunstig weder en zoo werd deze week in de Vereenigde Staten over strenge, koude en onvoldoende groei geklaagd, doch uit het reeds zoo vroeg optredende aanbod van tarwe uit den nieuwen oogst blijkt wel, dat althans velen de vooruit-

zichten als gunstig beschouwen. Juli- en September-tarwe hebben dan ook aan de prijsverlaging meegedaan, ofschoon deze termijnen minder in prijs daalden dan de tarwe van den ouden oogst. Nu het aanbod uit de tweede hand vrijwel heeft opgehouden, zijn tot de dalende prijzen zoowel in Engeland als op het Europeesche vasteland de inkoop van tarwe vrij geregeld voortgegaan en de groote omvang der wereldverschepingen maakte minder indruk, dan anders bij toch reeds flauwe markten wel het geval is. Duitschland, Nederland, België en Frankrijk bleven hun inkoop voortzetten en ook Portugal toonde weder vraag voor tarwe. De allerlaatste dagen heeft dan ook in Amerika de prijsverlaging geen verderen voortgang gemaakt en op 9 Maart trad zelfs een herstel in. De markt sloot te Winnipeg nog ongeveer 13 Dollarcent per 60 lbs. lager dan een week tevoren, evenals voor Mei-tarwe te Chicago. Juli was daar 7 1/8 cent lager dan op 2 Maart. In Argentinië was de prijsdaling lang niet zoo sterk als in Noord-Amerika. Van een herstel was daar echter evenmin veel te bemerken en op 9 Maart sloot tarwe aan de termijnmarkten te Buenos-Aires 40 à 50, te Rosario 10 à 20 centavos per 100 KG. lager dan een week tevoren. Nu het seizoen vordert en het uitvoersurplus van Canada en de Vereenigde Staten toch altijd nog een flinken omvang heeft, schijnt een vermindering van het prijsverschil tusschen Noord- en Zuid-Amerikaansche tarwe waarschijnlijk. Vooral zal daarop de kans bestaan, indien de nieuwe oogst in Noord-Amerika zich goed blijft ontwikkelen en er dus geen aanleiding bestaat om den voorraad, die in het nieuwe seizoen zal overgaan, grooter te doen zijn dan hoog noodig is. Ook echter als dat het geval is en ondanks de groote hoeveelheden tarwe, die Australië en Argentinië zeker nog geruimen tijd zullen kunnen leveren, mag op een te groot aanbod nauwelijks worden gerekend. Nieuwe berekeningen, die ook deze week daarover werden gepubliceerd, leidden weder tot die conclusie. De nieuwe oogsten in Europa staan er over het algemeen nog steeds goed voor, vooral nu in Italië, Hongarije en op den Balkan regenval den stand heeft verbeterd. Ook in Noord-Afrika is dat het geval en reeds wordt uit Algiers nieuwe tarwe naar Frankrijk geoffreerd. Slechts in Engeland klaagt men bij voortduring over de gevolgen van den natten winter, die schade berokkend heeft aan de wintertarwe, den veldarbeid belemmert en dus den voorjaarsuitzaai in gevaar brengt. In Rusland schijnt de toestand van het nieuwe wintergraan over het algemeen nog onbevredigend te zijn en uit belangrijke gebieden van de Sowjet-Republiek komen slechte berichten. Dit werkt zeker mede tot den nog altijd niet flauwen grondtoon der markt, evenals ook de waarschijnlijkheid, dat Rusland in het oude seizoen nog heel wat broodgraan zal moeten invoeren. Evenals tarwe was in Noord-Amerika deze week ook rogge flauw. De verschepingen zijn echter de laatste weken toegenomen tengevolge van de wat ruimere schaal, waarop sedert eenigen tijd voor de geleidelijk afnemende Europeesche voorraden door de invoerlanden Amerikaansche

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe Mei	Mais Mei	Haver Mei	Tarwe Mrt.	Mais Mrt.	Lijnzaad Mrt.
7 Mrt. '25	180 7/8	128 7/8	51 1/8	17,05	10,—	23,70
28 Feb. '25	199 3/4	135 1/8	55 5/8	17,40	10,40	24,15
7 Mrt. '24	111 1/2	80 7/8	47 5/8	10,45	8,05 1)	18,85
7 Mrt. '23	118 3/4	73 7/8	44 3/4	11,70	9,—	19,90
7 Mrt. '22	141 1/8	63 3/4	41 1/8	14,20 2)	8,15 2)	21,85 2)
20 Juli '14	82	56 3/8	36 1/4	9,40	5,38	13,70

1) Per Mei. 2) Per April.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	9 Maart 1925	2 Maart 1925	10 Maart 1924
Tarwe *	20,50	20,—	12,25
Rogge (No. 2 Western) ...	16,30	16,90	10,30
Mais (La Plata)	230,—	240,—	233,—
Gerst (48 lb. malting) ...	260,—	267,—	215,—
Haver (38 lb. white clipp.)	12,50 4)	13,— 4)	10,35
Lijnkoeken (Noord-Ameri- kan van La Plata-zaad) 1	13,30	13,25	14,60
Lijnzaad (La Plata)	512,—	515,—	412,—

1) per 100 KG. 2) per 2000 KG. 3) per 1960 KG. 4) No. 2 Hard/Red Winter Wheat. 5) Canada No. 3.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	1/7 Maart 1925	Sedert 1 Jan. 1925	Overeenk. tijdvak 1924	1/7 Maart 1925	Sedert 1 Jan. 1925	Overeenk. tijdvak 1924	1925	1924
Tarwe	24.249	138.971	139.265	2.400	5.450	8.563	144.421	147.828
Rogge	4.130	13.780	87.812	—	—	1.725	13.780	89.537
Boekweit	1.323	8.138	5.579	—	—	—	8.138	5.579
Mais	13.869	145.480	121.463	1.762	19.424	15.596	164.904	137.059
Gerst	4.672	28.827	55.105	—	1.290	9.412	30.117	64.517
Haver	3.117	12.739	41.655	—	150	—	12.889	41.655
Lijnzaad	2.873	39.249	40.972	1.210	9.389	17.835	48.638	58.807
Lijnkoek	8.400	49.416	28.726	—	—	700	49.416	29.426
Tarwemeel	944	21.077	38.794	95	3.797	1.209	24.874	40.003
Andere meelsoorten	—	2.061	1.083	—	—	—	2.061	1.083

rogge is gekocht. De lagere roggeprijs heeft bovendien de laatste dagen de vraag doen toenemen en Duitschland en Nederland hebben hun inkoop aanzienlijk uitgebreid. Ondanks den zeer grooten zichtbaren voorraad in Noord-Amerika meent men daar dan ook, dat de verscheppingen spoedig belangrijk zullen kunnen toenemen. Een prijsherstel is echter tot nog toe voor rogge te Chicago nog niet ingetreden en op 9 Maart sloot de markt op slechts iets boven het laagst bereikte punt en 13¼ dollarcent per 56 lbs. lager dan een week tevoren.

Voedergranen blijven stil, met onvoldoenden afzet, zoodat de toch niet groote verscheppingen bij voortdoring te groot blijven voor de behoefte. De zachte winter heeft alom groote voorraden van verschillende soorten veevoeder van eigen bodem tengevolge en het verbruik is in alle invoerlanden reeds zoo langen tijd klein, dat in vele Europeesche havens de voorraden aan maïs ondanks beperkte aanvoeren nauwelijks vermindering ondergaan. Iets minder gunstige berichten over den nieuwen Argentijnschen maïsoogst en koud weder in Engeland deed in het begin der week de stemming aan de Engelsche maïsmarkt eenigszins verbeteren. Het heet nu, dat de Argentijnsche maïsoopbrengst wat kleiner zal zijn dan in het vorige jaar, doch de verwachte hoeveelheid is toch altijd nog ruim. Daarbij zijn de aanvoeren van oude maïs in de Argentijnsche havens toenomen en waren ook de verscheppingen iets grooter dan in de vorige week. Toen bovendien de flauwe stemming voor broodgraan zich in Noord-Amerika ook uitbreidde tot de andere graansoorten en in Argentinië de prijzen voor oude maïs aanmerkelijk daalden trad ook in Europa weder verdere prijsverlaging in. Ook was dat het gevolg van het sterkere maïsaanbod uit Zuid-Slavië, dat nog groote hoeveelheden heeft uit te voeren. Nieuwe Platamaïs deelde in de flauwe stemming. De maïsprijs heeft zich ten slotte aan de Argentijnsche termijnmarkten wel iets hersteld, doch het slot op 9 Maart was toch nog voor oude zoowel als voor nieuwe maïs 25 à 30 centavos per 100 Kgr. lager dan op den tweeden. In Nederland en België hebben de lagere prijzen geen verbetering der vraag met zich gebracht en de afzet van aankomende partijen is nog steeds moeilijk, terwijl voor maïs op aflading de vraag zeer slecht is. Dit neemt echter niet weg, dat een zeillading Platamaïs, aangekomen aan de Engelsche kust, naar Nederland werd verkocht. In Bulgarsche en Roemeensche maïs is het aanbod niet groot, doch de te verwachten verscheppingen uit Zuid-Slavië zullen spoedig de afladingen van den Donau doen toenemen. Deze waren trouwens ook deze week vrij ruim, doch een flink gedeelte daarvan was bestemd voor Denemarken en Noorwegen. In Duitschland is de vraag naar maïs nog altijd onbevredigend.

In Gerst is ook al weinig te doen. In Noord-Amerika daalde evenals maïs ook deze graansoort aanzienlijk in prijs, wat naar Nederland en België iets meer zaken met zich bracht, doch de omzet blijft klein, nu gerst zooveel duurder is dan maïs. Ook haver was flauw, vooral te Winnipeg, waar in den loop der week een verlaging plaats vond van 6⅞ dollarcent per 32 lbs. of ongeveer 10 pCt. De groote voorraden haver ontmoeten in Noord-Amerika onvoldoende vraag voor export. In Engeland werden wat meer zaken in haver gedaan, doch de omzet was ook daar, allerminst groot.

SUIKER.

De verschillende suikermarkten waren deze week in sympathie met Amerika aanvankelijk prijshoudend, kalm en daarna vast gestemd.

De speculatie in Amerika interesseerde zich aan het einde der week zeer voor het artikel, waarschijnlijk wegens de door het Cubaansche Departement van Landbouw gepubliceerde raming voor de suikerproductie van het eiland met 4.474.000 tons, aan welke raming overigens niet te veel waarde mag worden gehecht. De groote vraag van de zijde van speculanten en de terughoudendheid van Cuba-planters, veroorzaakten een plotselinge rijzing.

De ondervolgende noteeringen van New York geven hiervan blijk:

	Sp. C.	Mrt.	Mei	Juli	Sept.
Slot voorafgaande week	4.74	2.97	3.07	3.24	3.38
Opening verslagweek	4.74	2.96	3.07	3.23	3.38
Laagste notering verslagweek	4.71	2.94	3.02	3.19	3.32
Slot verslagweek	4.84	3.06	3.14	3.29	3.43

De ontvangsten in de Atl.havens der V. S. bedroegen deze week 70.000 tons, de versmeltingen 76.000 tons (tegen 75.000 tons in 1924) en de voorraden 100.000 tons.

In prompte Cubasuiker kwamen verdere afdoeningen tot stand tot prijzen varieerend tusschen 2.94 en 3.06 c&f. New

York, terwijl Cubasuiker naar Europa tusschen sh. 14/7½ en 15/1¼ c&f. gnoteerd werd.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1925	1924	1923
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten 28 Febr. '25 ..	193.325	165.789	170.425
Tot. sedert 1 Dec. '24-28 Febr. '25.	1.564.238	1.321.872	1.345.300
Aantal werkende fabrieken	178	174	179
Weekexport 28 Febr. 1925	100.663	135.161	128.336
Totaal 1 Jan.-28 Febr. '25	940.580	883.914	886.191
Totale voorraad op 28 Febr. '25.	623.658	437.958	460.009

Czarnikow, die de behoefte van Europa aan uit het buitenland te importeerden suiker in het begin van Januari op 805.000 tons raamde, brengt dit cijfer thans op 1.310.000 tons, doch zal het wel niet moeilijk zijn ook deze meerdere 500.000 tons in Cuba, Java en Britsche Koloniën te vinden. In elk geval wordt hierdoor bevestigd hetgeen in het jaar-overzicht van den Suikerhandel in de E. S. B. No. 475 reeds gezegd werd, hoe moeilijk, ja bijna onmogelijk het is eene betrouwbare raming van de consumptie gedurende het komende jaar te geven.

De zichtbare voorraden zijn volgens Czarnikow:

	1925	1924	1923
	Tons	Tons	Tons
Duitschland 1 Febr. '25	863.000	890.000	960.000
Tsjechoslowakije 1 Febr. '25 ..	694.000	501.000	412.000
Frankrijk 1 Febr. '25	488.000	253.000	205.000
Nederland 1 Jan. '25	219.000	154.000	224.000
België 1 Febr. '25	228.000	117.000	107.000
Engeland 1 Febr. '25	155.000	179.000	293.000

Totaal (Europa) ..	2.647.000	2.094.000	2.201.000
V.S. Atlant. havens 4 Mrt. '25 ..	100.000	129.000	98.000
Cuba alle havens 28 Febr. '25 ..	624.000	438.000	460.000
„ binnenl. 14 Feb. '25	225.000	338.000	218.000

Totaal .. 3.596.000 2.999.000 2.975.000

Op Java was de markt deze week, nadat de belangstelling van Britsch-Indische zijde geluwd was, aanmerkelijk kalmer hoewel prijshoudend gestemd. De V. I. S. P. verkocht nog eenige posten No. 16 & /hooger tot f 9.75 en Muscovados tot f 9.50, terwijl in de tweede hand prompte witte suiker tot f 13¼ à f 13½ van eigenaar wisselde en September/October levering tot f 11¼.

Hier te lande volgde de markt die te New York. Er bleef echter gedurende de geheele week goede kooplust bestaan, en waren de prijsschommelingen bij de daling wegens winstneming in het begin der week niet groot. Aan het slot trokken de prijzen weer aan en was de stemming prijshoudend. Maart noteerde f 21½, Mei f 21½, Augustus f 21½, en October/December f 21½, waartoe koopers. De omzet bedroeg ongeveer 12.300 tons.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Maart	Londen		New York 96 pCt. Centrifugals	
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per Mei/Juni		Cuba's 96 pCt. c&f. Maart
9 Mrt '25	f 21 11/16	Sh. 37/-	Sh. 17/1 1/2	Sh. 15/1 1/2	\$ cts. 4,84
2 „ '25	„ 21 7/8	36/9	17/-	—	4,74
9 Mrt '24	„ 37 1/8	67/-	27/6	29/6	7,16
9 Mrt '23	„ 34 1/2	65/3	25/-	26/6	7,40
4 Juli '14	„ 11 18/32	18/-	—	—	3,26

KATOEN.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen).

	1 Aug. '24 tot 27 Febr. '25	Overeenkomstige periode	
		1923-'24	1922-'23
Ontvangsten Gulf-Havens.	7933	5850	4970
„ Atlant.Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	2074	1433	1161
„ „ 't Vasteland etc.	3245	2424	2130
„ „ Japan ...	700	460	423

Voorraden.

(In duizendtallen balen).

	27 Febr. '25	Overeenkomstig tijdstip	
		1924	1923
Amerik. havens	1288	795	722
Binnenland	1127	780	867
New York	223	157	68
New Orleans	311	170	162
Liverpool	777	492	463

Noteering voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands.)

	6 Maart 1925	27 Febr. 1925	20 Febr. 1925	6 Maart 1924	6 Maart 1923
New York voor Middling ...	25,95 c	25,35 c	24,50 c	29,05 c	31,— c
New Orleans voor Middling	25,75 c	25,30 c	24,45 c	29,50 c	30,— c
Liverpool voor Middling ...	14,37 d	13,94 d	13,66 d	16,95 d*	16,66d*

*) Voor fully middling ouden Standaard.

KOFFIE.

De stemming bleef ook in de afgelopen week onveranderd. Op de termijnmarkt liepen de prijzen eerst iets op, zakten daarna wederom iets in om ten slotte weder eenigszins te stijgen, alles in navolging van de markt te New York, die op haar beurt hoofdzakelijk werd beïnvloed door de houding van Brazilië, alwaar eene kleine rijzing en daarna eene kleine daling van den wisselkoers den af-laders aanleiding gaf tot het zenden van iets verhoogde en daarop van iets verlaagde kost- en vrachtaanbiedingen. Tot zaken van eenige beteekenis leidden echter noch de hoogere noch de lagere vraagprijzen, daar de kooplust nog altijd op zich liet wachten.

Dat de berichten volgens welke de afzet in den laatsten tijd overal veel te wenschen heeft overgelaten, juist zijn geweest, blijkt duidelijk uit de dezer dagen verschenen Februari-statistiek van de Firma G. Duuring & Zoon, alhier. De afleveringen in Europa en in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika te zamen komen daarin voor als volgt:

Februari 1924 1.757.000 bn. Jan./Febr. 1924 3.744.000 bn.
" 1925 1.435.000 " " / " 1925 3.047.000 "

De afleveringen in Februari waren dus 322.000 balen minder en, in Jan./Febr. 697.000 balen minder dan verleden jaar, terwijl zij bovendien zelfs belangrijk kleiner waren dan in 1923 en slechts eene kleinigheid meer dan in 1922. Wanneer men in aanmerking neemt, dat de totale afleveringen in het geheele jaar 1924 2.798.000 balen grooter zijn geweest dan in 1922, dan is het feit dat zij in de eerste twee maanden van dit jaar ongeveer gelijk waren aan de eerste twee maanden van 1922, werkelijk veelzeggend.

Ook de aanvoeren in Europa en in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika waren tot nu toe in dit jaar beduidend kleiner dan in dezelfde periode van 1924. Zij waren n.l.:
Februari 1924 1.603.000 bn. Jan./Febr. 1924 3.451.000 bn.
" 1925 1.371.000 " " / " 1925 3.048.000 "

De aanvoeren in Februari waren dus 232.000 balen minder en in Jan./Febr. 403.000 balen minder dan verleden jaar. Vooral in de maand Februari waren zij klein, en zelfs kleiner dan zij in dezelfde maand in één van de laatste vier jaren zijn geweest. Bovendien moet worden in het oog gehouden, dat in de laatste weken belangrijke hoeveelheden in Europa en in Amerika zijn aangekomen, die door exporthuizen te Santos vóór 26 Januari 1925 in consignatie waren verzonden om de op dien datum ingegane verhooging van het uitvoerrecht (van één Milreis op drie Milreis per 10 Kgr. te ontgaan. Van deze consignaties werd slechts een gedeelte stoomend verkocht en met het overblijvende is dus feitelijk het cijfer der aanvoeren nog kunstmatig verhoogd geworden.

De termijnnoteringen aan de ochtend-call waren te:

Rotterdam (Santos-contract) basis Good				Amsterd. (Gemengd contract) basis Santos Good			
Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.
10 Mrt. 60 ¹ / ₈	57 ¹ / ₂	53 ³ / ₈	52 ³ / ₈	58 ¹ / ₈	56	51 ⁵ / ₈	50
3 " 59 ³ / ₈	57	53 ¹ / ₈	51 ¹ / ₈	57 ¹ / ₂	54 ¹ / ₂	50 ¹ / ₂	49
24 Febr. 58 ⁵ / ₈	56	52 ¹ / ₂	50 ³ / ₈	56 ³ / ₈	53 ¹ / ₂	49 ¹ / ₈	47 ¹ / ₄
17 " 59 ¹ / ₂	57	52 ¹ / ₈	51 ¹ / ₂	57 ¹ / ₂	54 ³ / ₄	50 ³ / ₈	49 ¹ / ₂

De slot-noteringen te New York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.
9 Maart	\$ 21,03	\$ 19,80	\$ 17,74	\$ 17,15
2 "	" 21,01	" 19,84	" 17,80	" 17,23
23 Febr.	" 20,26	" 18,88	" 16,85	" 16,28
16 "	" 20,35	" 18,95	" 16,90	" 16,33

De loco-noteringen bleven onveranderd 75 ct. voor Superior Santos en 62 ct. voor Robusta.

Een dezer dagen per post uit Brazilië ontvangen bericht

meldt, dat volgens de te Santos verschijnende „Tribuna” de volgende (1925/26r) Santos-oogst thans geraamd wordt op 9.310.000 bn. Het blad voegt er bij, dat de vruchten, die zich uit den laten bloei thans zetten, afvallen en dat bovengenoemde raming slechts gehandhaafd kan blijven, indien dit afvallen niet aanhoudt. De tot nu toe ontvangen ramingen liepen uiteen van beneden 8 tot boven 10 mil-lionen balen.

Rotterdam, 10 Maart 1925.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 7)	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 4)	
9 Mrt 1925	253.000	39.075	1.860.000	41.000	5 ⁴³ / ₆₄
2 " 1925	243.000	39.025	1.764.000	41.000	5 ⁹ / ₈
23 Febr. 1925	266.000	38.800	1.866.000	41.000	5 ¹¹ / ₁₆
9 Mrt 1924	199.000	26.900	715.000	29.500	6 ²⁵ / ₃₂

1) In Reis.

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgeloo- pen week	Sedert 1 Juli	Afgeloo- pen week	Sedert 1 Juli
7 Mrt 1925....	38.000	2.729.000	175.000	7.126.000
7 Mrt 1924....	30.000	2.670.000	177.000	7.045.000

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 1 Maart 1925 in duizenden balen.

	1925	1924	1923	1922	1921
Voorraad in Europa..	1.572	1.274	1.930	1.835	2.025
Stoomend (Brazilië..	411	880	509	914	528
n. Europa (Oost-Indië.	19	38	4	11	—
	2.002	2.192	2.443	2.760	2.553
Voorraad Ver. Staten	652	574	1.091	1.453	1.901
Stoomend					
naar Brazilië..	377	598	634	321	697
Ver.Staten)					
	3.031	3.364	4.168	4.534	5.151
Voorraad in Rio	241	235	1.232	1.982	452
" Santos..	*1.845	638	2.056	2.767	3.164
" Bahia ..	39	29	24	45	40
Totaal	5.156	4.266	7.480	9.328	8.807
Op 1 Februari	5.256	4.220	7.739	9.289	8.777

Op 1 Juli .....

* Niet inbegrepen de binnenlandsche voorraad in Sao Paulo. Ditzelfde gold voor den voorraad per 1 Februari 1925 op pgn. 135 in het nummer van 11 Febr. jl.

THEE.

De stemming op de theemarkt in Londen was in de afgelopen week weder vrij flauw met prijzen, die voor de goede soorten onregelmatig waren en van ¹/₂ tot ³/₄ d. lager waren. De prijzen voor ordinaire thee waren, voor-zoover deze tot afdoening kwamen van 1—1¹/₂ d. flauwer; echter moesten de meeste dezer partijen teruggetrokken worden. Het is opvallend hoeveel inferieure Java-thee er nog steeds op de markt te Londen wordt gebracht, een taktiek, die voor de theemarkt in haar geheel de slechtste gevolgen heeft. Dat Java zich daaraan in hoofdzaak bezon-digt blijkt voldoende uit het gemiddelde prijsniveau van die thee in vergelijking met die van andere herkomst. Waar Britsch-Indische thee een gemiddelde prijs heeft, die nog ¹/₂ à ³/₄ d. staat boven die van verleden jaar terzelfder tijd, staat Javathee in Londen op een peil, dat ¹/₂ d. lager is dan verleden jaar.

De verschepingen van Noordelijk Britsch-Indië toonen reeds een vrij sterke inkrimping aan ten opzichte van verleden jaar, terwijl de invoer tot verbruik in Londen zich aan het herstellen is.

Hier had de theemarkt in de afgelopen week weinig te beteekenen, omdat men afwacht wat de veiling van 12 dezer zal brengen.

Amsterdam, 9 Maart.

RUBBER.

De goede vraag voor rubber bleef aanhouden en waar het aanbod nog steeds zeer gering blijft, werden er zaken tot oploo-pende prijzen gedaan.

De markt sloot vast op de volgende noteringen:

			einde voorafgaande week
Prima Crêpe	Maart	105 ct.	100½ ct.
"	April/Juni	103½ "	98½ "
"	Juli/Sept.	100½ "	97 "
10 Maart 1925.			

COPRA.

De markt voor Copra was aanvankelijk flauw doch later weder vaster gestemd. Het aanbod uit Indië was tamelijk ruim. Duitsland toonde meer belangstelling.

De markt sluit:

Nederl.-Ind. f.m.s. stoomend	.....	fl 34¼
" " " Februari af.	.....	" 34¾
" " " Maart	.....	" 34¼
" " " April	.....	" 34¼
9 Maart 1925.		

METALEN.

Loco-Noteringen te Londen:

Data	Koper Standard	Koper Electrolytisch	Tin	Lood	Zink
9 Mrt 1925..	64.7/6	69.10/-	245.12/6	37.12/6	36.10/-
2 " 1925..	63.17/6	68.15/-	250.7/6	37.-/-	35.10/-
23 Febr. 1925..	64.17/6	69.15/-	262.7/6	38.-/-	37.2/6
16 " 1925..	65.-/-	70.-/-	263.7/6	37.15/-	36.12/6
10 Mrt 1924..	68.7/6	74.-/-	292.17/6	39.5/-	35.15/-
20 Juli 1914..	61.-/-		145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.

VRACHTENMARKT.

De graanvrachtenmarkt van Amerika was de afgelopen week nog slechter dan de week daarvoor en er zijn momenteel, practisch gesproken, in het geheel geen definitieve orders. Er werden eenige afsluitingen gedaan, doch uitsluitend naar de Middellandsche Zee met, in sommige gevallen, bevrachtersoptie van belading in de Range, West St.-John of de Gulf. In het begin der week werd 19 cents betaald per 100 lbs. van de Range naar West-Italië, met de optie West St.-John tegen 20 cents, doch later werd er afgesloten op basis van 18 cents van de Range, 20 cents West St.-John, 21 cents Gulf, per Maart en April. Op „sterling” basis werd van de Range afgesloten tegen 3/10½ per quarter naar de Middellandsche Zee met volle opties, en van de Gulf tegen 4/6. Een aantal booten werd afgesloten: voor meel naar Rusland op basis van 24 cents per 100 lbs. naar Leningrad, 23 cents naar Riga/Reval, terwijl voor de Zwarte Zee 24 cents werd betaald.

In verband met de algemeene slappe tendens van de Amerikaanse markt was natuurlijk geen verbetering in vrachten van West-Indië mogelijk doch, ofschoon zeer beperkt, bestond er een vaste vraag naar ruimte. Van Cuba werd tonnage van 5/6500 tonner naar U.K./Continent afgesloten tegen 21/3, per Maart/April en April/Mei.

Van de North-Pacific vallen, mede in verband met de algemeene flauwte der Amerikaanse markten, ook weinig afsluitingen te vermelden. Een boot van 7500 tons werd met 33/9 betaald naar U.K./Continent voor belading in Maart/April. Tegen deze vracht wordt nog ruimte aangeboden voor belading April/Mei, doch zonder succes. De „parcel”-vrachten bedragen ongeveer 35/- tolt 37/6. Voor lumber bestaat vraag naar Newcastle/Port Pirie range tegen \$ 15 per mille, basis twee loshavens voor iedere positie, terwijl dwarsliggers kunnen worden afgesloten naar Londen tegen 75/- per mille.

De vrachten van de River Plate daalden deze week verder. Booten blijven nog steeds in ballast vertrekken, deels naar de salpeterhavens, deels naar Cuba. De vracht draagt momenteel niet meer dan 18/6 van Upriver voor prompte belading en misschien voor de laatste helft van Maart 6 d. meer en daarbij moeten de reeders de volle opties geven, als Middellandsche Zee, Adriatische Zee, Zwarte Zee en Scandinavië. Bahia-Blanca betaalde 18/6 naar U.K./Continent en van Buenos-Aires naar Scandinavië werd afgesloten tegen 21/-.

Door den ongunstigen invloed van het weder op het verbruik van kunstmest ontstond ook geen verbetering in de salpeter-vrachtenmarkt, daar de bevrachters aan deze zijde zeer weinig van hun voorraden verkoopen. Men verwacht, dat geen noemenswaardige opleving in de vrachtenmarkt zal ontstaan, voordat men eenig idee heeft van de f.o.b. prijzen voor het volgende seizoen. Voor directe of iets latere belading bestaat naar Europa in het geheel geen vraag.

De Oostelijke markten hadden, met uitzondering van de boonenverscheppingen, alle een slappe tendens en de reeders werden gedwongen tot verdere concessies. Van Wladiwoestok werd een „parcel” afgesloten per April tegen 31/3 naar Hull, Rotterdam, Hamburg, 32/6 naar Scandinavië, terwijl een vrij algemeene vraag bestond naar „parcels” per Juni/September. Lijnbooten boekten maandelijksche partijen van 3000 tons voor deze periode tegen 30/- naar Hull, Rotterdam, Hamburg en 31/3 naar Scandinavië, met, in één geval de optie van Avonmouth tegen 32/6. De vraag naar ruimte voor olie is in het algemeen bijna nihil en in ieder geval worden afsluitingen tegengehouden doordat de reeders 85/- als minimum vracht eischen.

Australië vertoont nog geen opleving en de vrachten zakken nog steeds. Terwijl bij het begin der week 47/6 werd betaald van Zuid-Australië of Victoria naar Middellandsche Zee/U.K./Continent per April, werd nadien tonnage afgesloten tegen 45/- voor dezelfde positie.

De rijstmarkt van Burmah bleef flauw gestemd en terwijl in het begin der week 32/6 werd betaald voor Havre/Hamburg range per April/Mei, werd sindsdien afgesloten per Maart/April tegen 31/3. Practisch gesproken bestonden er van Indië geen orders. Er werd slechts één lading afgesloten op d.w. basis van Bombay/Karachi naar de Middellandsche Zee/U.K./Continent tegen 25/- per Maart. Voor manganees werd van Bombay een boot afgesloten naar de Northern States tegen 25/- per Maart.

Van de Zwarte Zee en den Donau valt weinig verandering te vermelden. Van de Middellandsche Zee kwamen o.a. de volgende afsluitingen tot stand: Melilla/Rotterdam 6/3; La Goulette/Rotterdam 5/10½; Hornillo Bay/Newport 6/9, Bizerta/Northern States 7/6. Een 2200 tonner werd voor fosphaat van Bona naar Kings Lynn afgesloten tegen 8/6 en een grotere boot van Bougie naar Rotterdam tegen 6/3. Van de Golf van Biscaye is een verbetering te vermelden, tonnage is over het algemeen schaarsch. Afsluitingen zijn: Bilbao/Rotterdam 6/3 en 6/4½; Glasgow 7/-.

Voor time-charter werd een groot aantal booten afgesloten. States/West-Indië tegen een vracht van \$ 1.10 tot \$ 1.55, naar gelang van grootte en duur der charter. Er werd tonnage afgesloten voor Ocean Island voor fosphaat tegen 4/9 „delivery and redelivery”, Australië voor 9/12 maanden.

De kolenvrachtenmarkt van Engeland vertoont geen verandering. De vastheid naar de verder afgelegen destinaties bleef bestaan. De vracht naar Port-Said liep op tot 10/9 en voor Alexandrië werd 11/3 betaald; naar de River Plate 15/- a 14/6.

10 Maart 1925.

RIJNVAART.

Week van 1 t/m. 7 Maart 1925.

Sedert onze vorige opgave kwam in den toestand geen wijziging.

De vrachten naar den Bovenrijn bedroegen gemiddeld met verkorten lostijd fl. 1,— a fl. 1,10.

De ertsvrachten naar de Ruhrhavens bedroegen fl. 0,40 met ¼ lostijd en fl. 0,50 met ½ lostijd.

Het sleeploon werd genoteerd volgens het 30 cts. tarief.

INKLARINGEN.

DORDRECHT/ZWIJNDRECHT.

Landen van herkomst.	Januari 1925		Januari 1924	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	1	465	11	6.178
Groot-Brittannië	3	584	3	1.231
Duitschland....	-3	2.910	3	3.031
Rusl.-Oost.hav.	—	—	1	801
België	1	828	6	2.460
Frankrijk	1	497	1	300
V. S. N.-Amerika	1	3.129	—	—
Totaal....	10	8.413	25	14.001
Nationaliteit				
Nederlandsche..	—	—	3	866
Britsche	4	767	8	4.413
Duitsche	3	3.192	12	7.554
Zweedsche	2	3.957	1	504
Deensche	1	497	—	—
Russische	—	—	1	664
Totaal....	10	8.413	25	14.001